Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 6 (544). Неділя, дня 16. лютого 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/І. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік —·72 к. ч., ½ — 40 к. ч., ¼ — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, ½ — 35 ф., ¼ — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, ½ — 6 мк., ¼ — 3·50 мк. Для Бельгії — 18 б. ф. річно, ½ — 10 б. ф. ¼ — 6 б. ф. Для Америки 2½ ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.
Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ПОЛІТИКА БЕЗ ПЛЯНУ.

З. П. — Політика є тільки тоді можлива, коли перед собою мається виразно очеркнуте зображення даної справи; отут — мовляв — положення в якім знаходимось, отут мета до якої стремимо, а це дороги і способи, якими до осягнуття бажаної мети чи бажаного нам стану добиваємось. Це значить, що всяка політика мусить мати свої *підставові ідеї*, якими вона орґанізує маси чи окремі гурти людей, порушує їх до змагання і чинів.

Як опреділює себе українська політика наших днів? Які має підставові ідеї, з якого положення виходить, до якої мети стремить, якими дорогами і засобами хоче до бажаного стану добитись?

Перша підставова ідея цеї політики, це *велика неґація*, заперечення, непогодження з істнуючим станом річи. Ми не погоджуємось і ми ніколи не погодимось з положеннєм, в якому найшлась і живе нині українська нація. Фронт українського невдоволення, заперечення і боротьби з нашою сучасною дійсністю обіймає всі наші землі, Схід і Захід України, всі верстви суспільности. Ми є в стані подвійного невдоволення: національного і суспільного. Ми боремось з усіми займанщинами, боремось теж зі суспільним ладом, який нас ані на Східній ані на Західній Україні не задоволяє. Із підставового неґативного поставлення нашої справи випливає, згл. повинноби випливати перше основне завдання української політики, іменно: поставити на всю ширину проблєму зміни небажаного нам сучасного стану річей. Йде отже в українській справі в першу чергу о поставлення *системи політики визволення*. Це є підстава і з неї повинні розвиватись всі наші тактичні ходи; ціле наше політичне думання повинно бути зосереджене на цему, що треба робити і яких заходів вживати, щоб оте наше соборне національне і суспільне визволення здійснити.

Одначе неґативне поставлення нашої справи, ще її не вичерпує; заперечуючи одне, ставимо на це місце щось друге. Нині в українські маси запало і щораз глибше серед них вкорінюється поняття: *власна держава!* І це є друга підставова ідея цеї політики, великий позитив, *ідея могучої творчости*, образ бажаного стану, який має прийти на місце небажаного.

Так наша справа поділяється на два фронти: *фронт визволення*, отже по своїй суті фронт деструкції цего стану в якім зараз соборно живемо, і фронт конструктивний, творчий, *фронт власного державного здійснення*.

Це є дві підставові площини нашої справи і з них сам по собі випливає, або скажім радше, *повиненби* випливати закон нашого політичного ділання. Підчеркаємо це слово *повиненби*, бо нині так воно *не є*. І саме тут, зявляється потреба основної критики всего цего, що ми звикли називати українською „політикою“. Треба собі освідомити, що хоча інакша методична постановка нашої справи не є можлива, всежтаки, стоїмо перед дійсністю, що не маємо нині ані теоретично обґрунтованої ані пляново переводженої *системи політики визволення*, ані теж, в ніякий спосіб не конкретизуємо собі цего, що саме собі змістово під українською державністю уявляємо. Це значить попросту: що наша дотеперішня політична офіціяльщина ані не знає і над тим не застановляється, як можемо соборно визволитись, ані теж не знає і не ставить конкретних програм, як ота наша державність має субстанціяльно виглядати, отже, який мусітиме мати політичний і суспільний устрій, який теріторіяльний стан, яку найбільш доцільну для державного розвитку зовнішньополітичну ситуацію, ітд...

Булоб це до певної міри корисним явищем, колиб наприклад наше західньоукраїнське партійне розбиття пояснювалось тим, що серед суспільности бореться кілька концепцій нашого визволення і кілька програм нашої державности. Одначе так не є! Окрім комуністів кацапів і порядних Русинів всі партії неґують сучасний стан в якому живемо і всі стоять на ідеольоґічнім ґрунті української державности. Але всі вони до купи разом не мають будь яких виразних плянів і зображень, як можемо з даного положення визволитись і як потім маємо державно влаштуватись. Наша партійність родиться з інакших катеґорій. У всякомуж разі, вона не родиться з двох названих вище підставових ідей нашої справи. Атжеж вистарчить запитати будь якого ундівського, гетьманського, радикального, есерівського, соціялістичного і якого ще хочете лідера — як він конкретно представляє собі справу нашого визволення, то ясної, до кінця продуманої відповіди, якогось означеного пляну не отримаєте. В якій *зовнішньополітичній* ситуації це можливе, отже який уклад міжнародніх відносин є для нашого визволення корисний а який некорисний? Потім проблєма тактики: якими *внутрішніми* засобами можнаб наше соборне визволення здійснити? Є тільки дві можливости цего здійснення: шлях революції або шлях свого рода „еволюції“, отже постепенної зміни небажаних відносин. Але наші партії не є ані еволюційні ані теж революційні; вони жиють від від виборів до виборів; справами нинішнього дня, без будь якого конкретного пляну нашого визволення. За теж серед наших партій в дивачний спосіб стираються і взаємно себе зносять усякого рода ідеї конструктивізму і деструктивізму, революційні пориви в суміш з найгіршої сорти опортунізмом, усе це без ладу, без системи, без методичного продумання.

Цілковита безпляновість вдаряє особливож в політиці західньоукраїнської репрезентанщини, від переломової дати 14 березня 1923 р. Більш маркантного прикладу політики опортунізму, обережности, безтолковости, нерішености, дезорієнтації, животіння з дня на день, — і всепартійного задоволення самим собою, трудно пошукати. І коли про практичну соборницькість цеї політики нема що й згадувати, так теж визвольницька і державницька декляративність цеї політики не конкретизується в ніяких формах, навіть на вузчім західньоукраїнськім ґрунті.

Зміна цеї безпляновоі політики прийти *мусить!*

УКРАЇНСЬКИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ЗЇЗД.

XIX Загальні Збори Ревізийного Союзу Українських Кооператив (РУСК) у Львові.

I.

Дня 3. II. ц. р. саля Муз. Інституту ім. Лисенка гостила українських кооператорів. В часі провірки мандатів, було на салі 515 делеґатів з повновластями від 1134 кооператив.

Отворив Збори промовою голова РСУК дир. Ю. Павликовський, в якій зробив перегляд розвитку нашого економічного життя від часу першого повоєнного зїзду наших економічних діячів в дні 6. II. 1920 р.

Наступив вибір Президії Зїзду. З'черги говорив посол Ладика про сегорішню господарську катастрофу. Ставлючи відповідні резолюції. Тут-же прийшла перша „атака“ сельробів.

Коли упокоїлось, посол Луцький виголосив реферат про господарську крізу й нашу кооперацію. Ця тема викликала, надмірно довгу дискусію. Забрало в тій справі слово аж 43 делеґатів; потім не вистарчило ані часу, ані уваги, дні [illegible]сть свіжости, щоб з такою сам[illegible] інтензивністю віддатись обм[illegible]ню іншу справ. Таким чином, маємо тут до діла або з невмілим провадженням і орґанізацією Зборів, або свідомо поведеною тактикою, щоби Збори заняти і вичерпати одною, по своїй суті *зовнішною* темою, за теж відвернути увагу від більш внутрішніх справ самого РСУК-а. Дискусію над господарською крізою закінчив посол Луцький, відповідю на зачіплені справи, після чого предложив Зборам трохи змінену резолюцію посла Ладики. Вона має дві частини: 1. Протест проти протисуспільної і протигосподарської політики уряду з домаганням знести для кооператив оборотовий податок. 2. Доручення для Ради РСУК скликати конференцію всіх наших господарських чинників для розгляду і вироблення пляну полагодження господарської крізи.

По ухваленню резолюції, на внесок Контрольної Комісії, Збори уділили дотеперішній Раді абсолюторію і приступили до вибору нових Членів Ради, на місце вильосованих. Нові вибори помітно Зїзд заворушили. Отут саме й прийшов „випад“ прихильників невтральности української кооперації, що його так боялась перед Зборами партійна ундівська преса. Перед виборами нової Ради, забрав між іншим голос радикальний посол Ладика і склав від імені ґрупи прихильників невтральности української кооперації заяву, що вони не беруть участи у виборі і скидають зі себе відповідальність за політику більшости в Раді РСУК. Після дискусії вибрано нових Членів Ради. Опріч листи комісії-матки, ліві (сельроби) поставили свою лісту-демонстраційну. Голосування виказало: за лістою комісії-матки 720 голосів, за лістою лівих 43.

Щойно коло 9 години у вечорі дир. Филипович зреферував справу бюджетового прелімінара. Дискусія над бюджетом була дуже слаба і забирало голос 8 промовців. Запропонований Радою РСУК бюджетовий прелімінар принято в цілости.

Під кінець Збори подекуди охляли. У внесках і запитах, зголошені до слова не дописали цілком, говорило тільки кількох делеґатів. Закінчив Збори голова Ю. Павликовський короткою промовою, о год. 11·30 в ночі.

II.

Загальні Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив, який обєднує сьогодні ок. 3.000 кооператив, великим числом делеґатів та переважаючою участю селян, робили імпонуюче враження і тому, та щей задля важности справ, якими вони займалися, можна справді їх назвати Українським Господарським Зїздом.

Можна і треба вимагати, щоб такі Зїзди відбувалися в нас частіще та щоб орґанізація їх стояла на висоті свойого завдання. І тому нехай не во гнів це комусь буде, коли ствердимо, що такі Зїзди у нас, прим. Освітний Конґрес мин. року, сьогорічні Заг. Збори РСУК, лишають в цему напрямі богато до побажання. Сама примітивна технічна орґанізація Зборів чи Зїздів, щоб все було згідне з постановами статуту, та щоб наради відбувалися „в порядку“ — не вистарчає.

Важність і вся ширина справ, які були на денному порядку сьогорічних Заг. Зборів РСУК, — були несиімірні з часом. Бо коли в програму нарад вставляється реферат про дуже актуальну і діймаючу господарську крізу, то треба бути приготованим на те, що на такі спроби як: розгляд діяльности, намічення нових плянів роботи, розгляд й ухвалення бюдетового прелімінаря, не стане місця — того ще й тоді, коли на Збори призначений тільки день. Це й показалося на Зборах: дискусія над рефератом посла Луцького про господарську крізу зайняла докладно половину часу цілих Зборів і коли прийшло до дискусії над бюджетом, то тільки кількох делеґатів зголосилося до слова, а референт просив не розводити дуже дискусії, „бо Рада РСУК дуже основно над бюджетовим прелімінарем застановлялася“. Виходячи з такого становища, ніякий парлямент не повинен займатися бюджетом, коли уряд „дуже докладно над ним застановився“...

І тому не дивно, що натовп на салі (делеґати стояли навіть в проходах і під стінами), дрібничнова і часом непотрібна дискусія, тертя з опозицією, виклилали часто в бесідників такі слова: „що ми завеземо з цих зборів своїм, там на місця?!...“

Требаби змінити оцей спосіб орґанізування Зборів чи Зїздів, хочби тільки в цему напрямі, щоб розложити так час, аби над кожною справою можна було *основно* застановитися і її добре вирішити (бож коли хтось їде з далекої провінції на один день на зїзд, то коли продовжиться час тревання зїзду на 2 — 5 дні, це не буде робити такої великої ріжниці грошево)...

А то, в кінці делеґати їдуть на Збори тільки длятого, щоб вибрати нову управу чи раду! Коли це вже на зборах станеться, дальший хід справ, хочби і як важних не цікавить більшости делеґатів (особливо інтеліґентів), вони розходяться і до кінця зборів не лишається навіть половина присутних. Це бачили ми на Зборах „Рідної Школи“ мин. року, теж саме було і на сегорічних Заг. Зборах РСУК. І чи треба дивуватися потім, що селяне питають у Зборів чи Президії: „Деж ті всі, що тут так недавно говорили, ставили резолюції і громадно голосували при виборі Ради?...“

III.

Була на Заг. Зборах РСУК й опозиція проти політики деяких осіб і ґруп в Союзі.

Маємо тут на думці ґрупу тзв. „прихильників невтральности кооперації“, з якою йшли радикали, чи може вірніще, яка йшла за радикалами. Її виступи на Зборах не були отверті та ясні, бо критикуючи політику проводу РСУК і поборюючи його методи праці й залежність від деяких партій, вони мусіли силою факту виступати разом зі... сельробами! А це скомпромітувало їх перед Зборами.

Початком цеї ґрупи „прихильників невтральности кооперації“ була тзв. „ґрупа меншости в Раді РСУК“, (6 членів, радикали й деякі „невтральні“), яка стоїть в опозиції до ґрупи більшости (Унто й невтральні“ — 12 членів). В січні вони відбули дві наради і перед Заг. Зборами РСУК поширили летючку „до всіх українських кооператорів“, в якій проголошують засаду „партійної невтральности кооперації“, виступають проти диктатури деяких політичних упруповань (читай: Унто) та намічують собі безпосереднє завдання: пропаґувати 13 засад, що до орґанізації й методів роботи української кооперації. Деякі з цих засад річеві і правильні і їх безумовно треба використати в поширенні кооперативної ідеї.

Критика прихильників нетральности кооперації політики „ґрупи більшости“ в РСУК, виразніще: партійних впливів Унда, подиктована може щирими бажаннями поправити деякі лихі сторінки в Ревізійному Союзі. Але їх тактика: співпраця з радикальною партією і їх виступи на Зборах кажуть вважати ґрупу „прихильників невтральности кооперації“ тільки чинником, — який хочуть використати радикали для здобуття собі більших впливів в Ревізійному Союзі Укр. Кооператив.

Свою акцію вони поставили на цілком фалшиву площину і проголошення ними засади „партійної невтральности кооперації“ виходить дуже наївне. Коли громадянство зорґанізоване в партіях, які репрезентують його політично, то суспільним законом є вплив цих партій на культурні й економічні установи, як матеріяльну базу їх існування. Найсильніща партія може мати звичайно домінуючий вплив у цих установах, може бути й таке, що цим впливом ділиться згідно 2 або й 3 партії, але ніколи в такій політичній структурі громадянства і цілого громадського життя не може бути мови про „партійну невтральність“, навіть в кооперації.

Колиб *фахівці*-кооператори ставили справу направи відносин в кооперації в площину зміни цілої політичної будівлі укр. суспільства і хотіли на її місце творити політичну орґанізацію продукуючих сил нації й одним зі засобів для цего вважали українську кооперацію — то їх виступ і критика існуючого і пропаґанди нових засад булиб оправдані. Інакше їх боротьбу будуть все вважати боротьбою „за посади“, а їх виступ збільшить тільки непотрібно наш партійний розгардіяш!

(Кінцева стаття слідує).

Б. К.

Велитенський змаг.

Ев. З. — Між большевицьким урядом і селом ніколи не було мира. Було невтральне відношення в самих початках большевицької революції, було явне ворогування в дальшому ході цеї революції. Як большевики справились з зовнішними ворогами, задумали справитись з внутрішним ворогом: знищити одним махом приватну власність, усуспільнити фабричний та сільсько-господарський промисл. Та не так то легко було звоювати власницьке село, як це зразу большевикам видавалося. Вони мусіли піти на угоду, передовсім зі селом. Нова економічна політика (НЕП) — ось була форма угоди. Угода ця була подумана большевиками як певна передишка, як засіб для одержання впливів на селі з одного боку, а заохотити селян до збільшення продукції з другого боку. Але на НЕП як на певну передишку дивилися не лише большевики, так само на неї дивилися селяне і вони стали цю передишку використовувати для себе. Вислід нової економічної політики на селі був той, що селом стали командувати не ставленики большевицького уряду — комуністичні ячейки та комітети бідноти, але сільський середняк — господар власник, настроєний ворожо до большевиків. Середняк став представляти собою щораз то більшу економічну силу, став явно соботувати збіжеві ринки та міста і треба було большевикам вжити цілий ряд дуже гострих мір, щоби витиснути зі села хліб для голодуючого міського пролетаріяту, прийшлося завести карткову систему продажі продуктів сільсько-господарського виробництва. Так було на прикінці 1927 і початках 1928 рр. Тоді то стануло перед большевиками питання їхнього буття та існування як влади. Удержатись при владі, спираючись на багнети чекістів та міський пролетаріят (очевидно не весь!) можна лише так довго, доки є можність дати їм достаточну скількість хліба. А хлібом розпоряджають селяне. Треба отже цих селян взяти в тверді руки, зігнути, зломати їхню волю, зробити їх наймитами, привязати як невільників до машини — такий спосіб міркування — підповідав Сталінові усі його декрети про невиносимі податки на селян, про знищення приватної сільської власности, негайне засновування колективних господарств, аґрарних міст, то що. Всі ці речі вставлено в такзваний пятилітний плян, що його мав постепенно що року на протязі пятьох літ здійснити уряд Сталіна. Плян цей передбачав між іншим, що за протяг пяти літ повинно найтись під колективними господарствами 22 міліони гектарів землі, що її віддадуть туди ті селяне які зліквідують свої приватні господарства. Для цього щоб вони їх швидше ліквідували придумано таку податкову систему, яка мала знищити цілковито приватного власника. Звільнення від податків предбачалося лише для колективних господарств. Податки це був той батіг, яким мали большевики заганяти селян в „колхози“.

Безпощадну, руйнуючу податкову систему пущено в рух. Большевицька преса затрубіла про масове „захоплення“ селянами ідею колективізації. І нараз ця сама преса затихла, стала затаювати ці „успіхи“. „Успіх“ став такий великий, що виріс до неуспіху. Замість предбачуваних 22 міліонів гектарів за протяг пяти літ, зліквідували селяне свої господарства на протязі кількох останніх місяців аж на 30 міл. гект. Коли пятилітний плян передбачав, що на весні 1930 року повинно колективізуватись 20 відсотків приватних господарств, то ще далеко до весни колективізувалося більше як 50 відсотків. Очевидна річ, що такої можливости ніхто з проєктодавців пятилітного пляну не передбачав. Ясно проте, що треба було затаювати той факт, який означає ні менше ні більше, а перекинення до гори ногами цілого пятилітного пляну. Але довго цего затаювати не було можна.

Тут і там довідуємося з большевицьких ґазет та оповідань очевидців, що селяне не могучи видержати нечуваних податкових тягарів, рішаються продавати за безцін весь свій позісталий живий і мертвий інвентар, а за одержані гроші уладжують собі гучну забаву на прощання, після чого йдуть записуватись голі й босі, без інвентаря в „колхоз“. Таким чином ростуть як гриби по дощі все нові і нові „колхози“ без інвентаря, без середників продукції і з людським матеріялом, що до крови і кости ненавидить ту владу, яка привела міліони людей до жебрацької торби і хоче зробити їх панщизняними хлопами.

Про заосмотрення „колхозів“ в сільсько-господарські машини (трактори то що) не може бути й мови при цій повені колхозів. Пятилітний плян передбачав 100 тисяч ріжних машин для обслуги колхозів підчас весняної кампанії. Тимчасом є їх всього 25 тисяч, а щонайменше половина з них вимагає основного ремонту. Треба додати, що фабрики, які мали постачати сільсько-господарські машини виказують в останніх часах значне зменшення продукції.

Серед таких умовин стоїть перед большевицьким урядом Сталіна, наче ніж при горлі життєвий наказ: Колективні господарства мусять принести в літі такі жнива, які би своєю видатністю принайменше рівноважили те, що давало раньше близько міліон зліквідованих приватних господарств. Це завдання виходить вже поза межі волі Сталіна і є всі дані думати, що саме на тому фронті жде Сталіна а разом з ним і большевизм смертельна поражка. У всякому разі Сталін вже опинився в хвості подій, село накинуло йому свої неумолимі методи боротьби і воно сьогодня диктує йому таке темпо, якого не передбачував навіть дуже сміливий плян пятилітки.

СПРОСТОВАННЯ.

До Редакції Українського Голосу в Перемишлі. На підставі § 33. пресового закона прошу о поміщення слідуючого спростовання відносно статі „Теорія і практика Паліївщини“ поміщеної в Укр. Голосі з дня 2. II. 1930. Ч. 4.

Неправдою є, що я брав участь в „загально-академічнім“ вічу в маґістраті прошений польськими санаторами, а правдою є що я в часі цего віча був в маґістраті на бальконі серед цікавої публики, а о вічу довідався з розліплених в місті афішів.

Неправдою є також, що я був на вічу протестуючім проти статії У. Г. п. н. „Сваволя“, правдою зате є, що мене там зовсім не було, чого доказом є брак мого підпису на вимінених розолюціях.

Петро Бошко, студ. прав.

Від Редакції: — Повище спростовання містимо під пресією польського пресового декрету. Стверджуємо ще раз факт, згідний з текстом спростовання, що студ. прав п. Петро Бошко на відноснім польсько-„українсько“ - жидівським академічнім вічу *був*. Хоч інтерпретацію своєї присутности на ньому п. Бошко ставить в інакшу як ми площину („був... на бальконі, серед цікавої публики“), на ту справу затримуємо свій окремий погляд. Факт його присутности на „загально-академічнім вічу нам вповні для вироблення собі опінії вистарчає. — Крім цего, брак підпису п. Петра Бошка на знаних вже резолюціях звернених проти У. Г. не є для нас доказом його неприсутности на вічу, яке ці резолюції винесло. Також що до цеї справи залишаємось при висловленій вже раз опінії.

Пожертви для збігців зі Соловецьких Островів: Члени Читальні „Просвіти, Львів-Богданівка по рефераті п. І. Ш — 8.78 зол. (1 дол.); Слухачі Вищої Кооперативної Школи у Львові 11,65 зол., п. Сава Чалий 2 зол., п. Дмитра Гонта 2 зол., п. Гвоздів 1.75 зол., п. В. Гарапа 1 зол. — всі у Львові. — Український Клюб в Женеві 10 франків швайц. Збірка на сходинах клюбу 8 фр. швайц. Зібрано одним гетьманцем серед чужинців 6 фр. шв.

Дописи.

Вишатичі, пов. Перемишль. — *(Свято просфори).* — Заходом місцевих громадян відбулося дня дня 26. січня 1930 р. в Вишатичах в сали, де міститься читальня „Просвіта“ для членів усіх українських місцевих установ свято просфори. Обряду благословлення просфори довершив о. Гринишин — місцевий парох — який по укінченню богослуження візвав присутних до народної праці і єдности. Від повітових установ в Перемишлі а то філії Просвіти, Повітового Союза Кооператив, Маслосоюза і Народної орґанізації зложили привіти адвокат Др. Микола Рибак, Осип Сенечко і І. Леськів. По привітах вивязалася дискусія. Громадяни заявили охоту заложити у себе молочарню і в ціли приготованяся до того діла вибрали комітет з о. парохом Гринишиком на чолі. Крім читальні Просвіти є ще в данім селі і Кооперативи Руский Народний Дім — є вправді дуже гарний дім о просторих кімнатах і сали театральній — однак той дім не є власностю місцевих установ. В маю 1920 р. з причин фінансових трудностей полученних з відбудовою знищеного війною Народного Дому — власник будинку „Руский Народний Дім“ продав реальність з домом — вісьмом громадянам за 16.000 корон — застеріг собі однак право відкупу того дому до десять літ. А що в маю біжучого року минає власне згаданий речинець — мусить теперішня дирекція кооперативи подбати щоб зреалізувати право відкупу — щоб на ню не впав закид недопильнування і занедбання так важної справи і щоб будинок Народного Дому який щеперед війною видвигнений зістав коштом усіх громадян не опинився без застережень в приватних руках. — *Очевидець.*

Болотня, пов. Перемишляни. Ще в дні 7 жовтня 1928 р. переведено в нашій громаді плебісцит за скасованням коршми. Плебісцит випав для нас побідно бо на 300 голосуючих явилось *81 і з цього числа* 80 осіб заявилося за знесенням коршми. В дни 10|X 1928 під ч. 606 наша громада повідомила про це дотичне Староство, а рівночасно в дни 26|X 1928 під тимже числом повідомлено Уряд Скарб. в Перемишлянах. В дни 5|I 1929 ч. 26065 зажадало дотичне Староство предложення лісти голосуючих, що громада, в дни 25|I 1929 під ч. 67 учинила. Письмом Староства з дня 28|X 1929 ч. 6836 повідомлено нас, що Повіт. Комітет в дни 26|X 1929 ухвалив знести коршму в нашій громаді, а рівночасно повідомлено, що тогож дня т. є 26|X 1929 за ч. 8936|29 Староство віднеслось до Уряду Воєвідского в Тернополи о затвердження сеї ухвали. В дни 25|X 1929 місцевий комітет боротьби з алькоголем а рівночасно Уряд громадський в дни 12|XII 1929 під ч. 843 віднеслись до Уряду Воєвідского з просьбою о приспішення сеї справи, а то з огляду на близький конець року, однак по нинішний день нема жадної відомости, а натомість Уряд Скарбовий в Перемишлянах письмом з дня 18|XII 1929 ч. 5677 повідомив тутешню шинкарку що на 1930 рік може провадити торг напоями алькоголевими на основі промислових свідоцтв 1930 року. Зогляду на се, що самі не знаєм куди рушитись, щоби сю справу довести до побідного кінця для того просим Вас сю допись помістити у Вашій часописі, а думаєм, що Ваша часопись дістанеться до рук котрогось з наших ПП. Послів і як вони прочитають про се невідрадне положення, то не пощадять труду щоби сю справу довести до остаточного побідного кінця і нам допоможуть усунути язву з нашого Богом забутого села а думаєм що по викиненню сеї отруї з нашої громади піде життя громадян іншим руслом. — Вірим в поміч і побіду! — *(10 підписів).*

С. Манастир, ярославського повіту лежить на пісковій території над Сяном. Людність у великому відсоткові займається кошикарством. Це село по війні розвивається досить гарно під проводом свідоміщих громадян. Національно - культурну і освітну працю зачато аматорськими виставами. Але в цій роботі не було послідовности і систематичности ізза недостачі власної домівки. Більший крок вперед зробив Манастир, коли спровадив до села енерґійного хорового інструктора. Теперішній парох о. *Володимир Смулка* заложив кооперативу і молочарську філію. Відтак утворено ще три кооперативи і окремий кошикарський відділ, що займається збутом кошикарських виробів. До цего часу скуповували їх жидки з Ярослава і платили що небудь. Коли кооператива взялась за цю справу, жидки підупали. Народ зрозумів в чім і де сила та віддає свої вироби до кооперативи де йому зараз виплачують гроші, за якими нераз треба було ходити до міста і допрошуватись у жидків. Тепер кооператива зробилась осередком, в якому орґанізується вся національна і економічна робота села. Кооператива може похвалитися гарними успіхами за два роки свойого розвою, хоча ще є три приватні крамниці в селі. *Має вона більше як* півтора сотні членів, для яких купила культиватор і сівалку. На весні вже має село взятися до будови „Народнього Дому“. Рівнож ухвалено заложити Касу Ощадности, деб менше заможні могли користати з догідного кредиту. Молодіж зорґанізована в части в хорі і аматорскому гурткові. Дала вона два фестини і їздить з виставами по сусідніх селах Громадяне користають з кооперативної бібліотеки і часописів, яких досить поважне число приходить до села. Народня свідомість і економічна самовистарчальність зачеркують в селі щораз ширш круги. — Н. Н.

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ.

Рим, 22. січня 1930 р.

Журналізм в фашистівській Італії.

Фашистівський Уряд відкриває в Римі Вищу Школу Журналістів.

21. січня відбулося урочисте відкриття Школи з інавґураційною промовою Міністра Корпорацій п. Боттая, а 1. лютого почнуться реґулярні лекції. Курс навчання продовжується два роки, і ті, що щасливо покінчать іспити, отримають диплом, який їм надає право записатися до професійного альбому журналістів. (В Італії тепер кожна професія має свій офіційний альбом, і лише записані до альбомів мають право займатись професійною працею). Навчання має бути теоретичне і практичне. Теоретичне навчання обіматиме історію і загальну доктрину фашизма, орґанізацію й структуру фашистівської Держави, корпоративний устрій, історію політичну й військову, політичну ґеоґрафію, історію дипльоматії, політичну економію і фінанси, журналістичні орґанізації в Італії і закордоном. Практична частина навчання полягатиме на практичному пристосованню учнями придбаного знання в практичних роботах в часописі, що друкуватиметься при сій Школі.

Ідея Школи журналістики не є оригінальним винаходом фашистівського Уряду. Першу таку школу відкрив ще в 1896 р. пастор Уіллям Рут в Льондоні. Але ся школа дуже швидко вмерла від постійної недокровности. Проте, ідея Рута, хоча й не принялась в його батьківщині, постійно виникала на міжнародних Конґресах Преси, починаючи з Антверпенського 1894 р., і постійно знаходила палких приклонників по ріжних країнах світа. Серед них треба зокрема згадати Фукве і Бернарда в Парижі, Бюлера в Берні, Ветштейна в Цюриху, Ад. Кока в Гейдельберґу і особливо п. Пулитцера, директора і власника Ню-Йоркського „Уорлда“ („Світ“), який видав на відкриття Журналістичної Школи при Колюмбійському Університеті (Ню-Йорк) міліон долярів.

В Італії головним пропаґатором ідеї Школи Журналістики зробився Ерманно Амікуччі, секретар Синдикату Журналістів. В наслідок його заходів була відкрита катедра Журналістики при Університеті в Перуджі. Потім за прикладом Перуджанського Університету пішли Університети в Ферарі і католицький в Міляно.

Як і кожна нова (порівнюючи) ідея, ідея професійного підготовлення журналістів зустрічала горячих противників. Вказували головне на те, що журналістом не можна зробитися, що журналістом треба вродитися, бо професія журналіста вимагає особливих прикмет і здібностей, яких не надасть жадна школа. Сей арґумент проте дуже легко збивався вказівкою на те, що і для професії лікаря чи адвоката також потрібно мати особливі вроджені кебети, а проте ніхто тепер не знаходить нічого дивного в тому, що сі здібности розвиваються і удосконалюються довгими роками теоретичних та практичних вправ.

Зазначалося також, що журналіст, для дійсного совісного виконання своїх журналістичних обовязків, мусить мати стільки ріжного знання, що його не зможе дати ніяка спеціяльна школа, і що лише довгі роки впертих студій та безпосередних спостережень політичного життя та соціяльних відносин можуть виробити вправного журналіста. Сей арґумент має свою рацію, але він носить занадто абсолютний характер, і можна завжди вибрати низку наукових дисціплин, що найбільш потрібні журналістови.

При виробленню програми Італійської Вищої Школи Журналістики, її основоположники звертали головну увагу на досягнення Ню Йорської Школи, котра базується на двох головних елементах технічному та політичному. Перший має за підставу репортаж, себто здатність розуміти події і повідомляти про них відповідно до їх значіння і цікавости. Другою головною напрямною Школи є намагання розвинути в учнів розуміння *національних* інтересів батьківщини. Ся школа має бути школою провідників, що знають маси та їх психольоґію, що знають особливо те, що потрібно їх країні.

Сей другий пункт напрямної діяльности школи цілковито відповідає тому розумінню Журналізма як *місії*, що його ми знаходимо в промові Мусолінія з 10. жовтня 1928 року, виголошеній перед директорами всіх часописів Італії: „В тоталітарному режімі, яким необхідно має бути режім, що тріюмфально довершує революцію, преса мусить бути складовим чинником цего режіму, силою поставленою на службі цего режіму... Виходячи з цего безсумнівного факту, ми відразу отримуємо компас для орієнтації відносно практичної діяльности фашистівського журналізму. Те, що є шкідливе для режіму, мусимо уникати, те, що є корисне, мусимо робити. Звідси випливає, що журналізм в Італії, більш, ніж де інде, має бути не професією чи заняттям, але надзвичайно важливою *місією*, бо в наші часи, після школи, що виховує і навчає підростаючі покоління, *найбільший вплив на маси має власне преса*“.

Сей величезний вплив преси на маси дав привід назвати пресу „четвертою владою,“ — (Після давнього французького поділу були відомі: „влада монарша“, потім „влада законодатна“ і „влада судово-адміністраційна“). З розвитком преси виникла отже „четверта влада — „влада преси“. Вона тим більше небезпечна що за нею, дуже часто ховаються ворожі даній країні інтернаціональні сили.

Теперішня західно-европейська і американська преса в наслідок довгого соціяльного, промислового і механічного розвитку, зробилася не стільки провідником ідей, скільки постачальником новин. І тому, напр. американська школа журналістики, звертає особливу увагу на вироблення у своїх учнів „почуття новини“: „Як що ви, — казав старий журналіст, професор школи своїм учням, — привяжете ринку чи баняочок до хвоста собаки, і собака побіжить від вас, — се не буде жадною новиною. Так мусіло би бути і так завжди буває. Але от колиб собака залишилася спокійно стояти то се вже заслуговувалоби на назву новини. Се була би подія, що не повторюється що дня і що разу, коли ділає та сама причина“.

Проте, се бажання подати за всяку ціну своїм читачам якусь новину, що цікавила би читачів, принижує часопись до рівня громадської пральні, що в ній, без жадної потреби, переться брудна білизна і меньш помітних громадян рідного міста та цілої Европи. Сю хибу сучасної преси відмітив Мусоліні в згаданій вище промові: „Ті, що віддають забагато місця так званій „чорній хроніці“ не служать Режімові... Не служать Режімові і ті, що наповнюють журнали для кращої продажі сензаціями, або просто сензаційними заголовками, що не відповідають дійсному характерові події... Так, ...відчувається чомусь потреба повідомити цілий світ про те, що „молодий професор застрілив свою жінку“, як ніби се дійсно таке важне для людськости, тоді коли воно важне лише для дозорця будинку та найблищої рідні! Стотисячний раз смакується наприклад Майерлінська містерія і передруковується до несмаку історія такзваної „Чорної Венери“, танцюристки Бакер і т. д. Все се має явно деморалізуючий характер. Все се характеризувало журналізм старого режіму. Треба, щоб наш новий журналізм звільнився від бруду чорної хроніки і посвятив себе студіюванню і висвітленню всіх інших дійсно великих і важливих сторін людського індивідуального і збірного життя.

Докінчення буде.

РОПА.

Значіння земної ропи в світовім господарстві і світовій політиці.

III.

Ґп. — Земна ропа та її деривати зробились настільки незаступимі, на них настільки побудована сучасна технічна цівілізація, що її буття чи небуття взагалі залежить від цього, чи людство посідатиме ропу чи ні. Природні запаси колись всежтаки вичерпаються; в Америці вони вже вичерпуються і також в богатьох місцях Европи. Тотеж наука придумує не від нині над тим, як можнаб заступити природну ропу штучною.

Наукові досліди і експеріменти виявили, що можна при відповіднім хемічнім процесі перемінити камяний вугіль на ропу. В той спосіб вуглеві терени можна перемінити на терени ропні. І через цей винахід не тільки світове господарство але й світова політика стоїть перед підставовими змінами.

Олії до гнання моторів, до опалювання, смари, бензоль як заступство бензини вироблювано вже підчас великої війни з коксу (вугіль). Одначе цей спосіб добування був ще над міру дорогий; крім сего, тільки деякі роди коксу надавались до цеї продукції; злишки вугля були дуже великі і непридатні для дальшого вжитку. Потім вживано інші способи; з коксу роблено тер, а що-йно з теру ропу і її деривати. Недавно-ж, учений Берґіюс винайшов спосіб, при якого допомозі можна добувати ропу і олії безпосередньо зі всякого рода вугля (чорного і брунатного, крім антрациту) — без посередньої дороги через фабрикацію теру. При тім, з вугля можна добувати 40—70% ропи. З 2—3000 кільоґр. маловартного вугля можна буде добувати до 1000 кільоґр. цінної ропи, а то й більше. Ця ропа не коштує й половини цього, що ропа природна. Коли спосіб Берґіюса виправдається, Україна може стати завдяки своїм вугільним богацтвам одним із найбільших ропних продуцентів світа. Маловартний вугіль який викидається на гальди робиться осьтак дуже цінним ропним матеріялом. Стоїмо перед справжньою революцією у вугільнім промислі; які широкі круги ця революція захопить, годі нині предбачити. У всякім разі, вона буде переломова. Щоби вихопити зі ширшого звязку хочби один наслідок цьої революції, в майбутньому вугільна ропа мусітиме бути розповсюднювана окремими рурами і весь вугільний транспорт починає бути недоцільний і нерентовний. Бідні на ропу країни робляться богатіями, оскільки вони розпоряджають вуглем. Цікава річ: зноважтаки найбільші вуглеві богацтва посідає Америка і Анґлія. За теж перехід з природної ропної продукції на вуглеву підносить Німеччину до висоти ропної потуги, бо Німеччина розпоряджає велитенськими вугільними запасами. Це не тільки визволить Німеччину від ропної а тим самим індустрійної і мілітарної залежности від Анґлії і Америки, але теж дасть Німеччині величезну ропну перевагу над Францією і Польщею. Це тим більше, що вуглеропна німецька індустрія робить величезні кроки вперед, Німці з натугою над цьою справою працюють, а в Польщі цеї проблеми ніхто й не рухає; попросту Поляки не мають ані фахових людей для цього діла, ані грошей ані теж зрозуміння для важности справи. Зрештоюж, сердечно мало нас це обходить. Америка, яка розпоряджає половиною світових вугільних запасів, може свою природну ропу щадити або й ні. У всякім разі, якщо винаходи проф. Берґіюса почнуть в широких розмірах примінюватись, ціла ота політика Анґлії спрямована до цего, щоби захоплювати світові ропні терени і їх щадити — починає бути недоцільна.

Важність ропної справи приневолює призадуматись над ропним станом України. Посіданнє ропи є одною з найбільш підставових проблем нашої ґеополітики, тобто — теріторіяльної політики. Особливо велитенське значіння має ропа в проблемі нашого смертельного змагання з Московщиною. До цеї теми повернемо в слідуючій статті.

(Кінцева стаття слідує).

Берімся до Бойків!

Дня 12 січня запросила мене філія Просвіти в Турці до виголошення відчиту про шовківництво. Я собі представляв, що на таких зборах, у найліпшому разі, (як то у нас буває) буде найбільше кількадесять людей. Тимчасом, я мило розчарувався. Замість кількадесять сподіваних членів, велика саля Народного Дому виповнилась по береги. Як інтеліґенція так теж і міщанство, а навіть селяне з подальших передмість і присілків, всі заінтересовались шовківництвом, і вислухали мойого реферату з увагою та інтересом.

З цего я бачу, що народ в турчанських горах пробудився, починає думати, хоче жити, хоче скинути з себе пута пейсатих лихварів, які його омотали від ніг до голови. Тут лишень сили волі до дальшої праці нашим провідникам, а з таким народом гори перевертати можна. Радувало мене це, що на салі переважало молоде покоління, котре живо інтересуєся поступом у світі. Вони ловлять прихапцем кожде слово. Треба лише людей, що їх доброму навчилиби, що звязались би їх виховувати. Треба з жалем ствердити, що охочих до праці людей скрізь мало. Не богато їх в турчанщині. А тут треба їх найбільше, щоби ту дошками забиту країну рушити з місця, втягнути єї в круг житєвої боротьби, в круг ділання. Бойків потреба конче вчити масової ощадности, требаби взятися до творення кооператив, до закладання читалень, лугів. Требаби за всяку ціну вирвати торговлю з рук лихварів, а вчити Бойка кооперації, вчити ощадности, щоби цей гріш, який заробить при дереві по лісах, не відносив до лихварських склепиків, а купував у своїх, передовсім, щоби не купував цего, без чого обійтися може, а зберігав гріш на чорну годину. Тут в найблищім часі прийде в поміч так турчанщині як і старосамбірщині „Окружний Союз Кооператив“ в Самборі, який під умілим проводом розвиває тут спасенну діяльність. Тому то наші передові люде в Турчанщині і Старосамбірщині повинні удатись о поміч до Окружного Союзу Кооператив в Самборі, який прийде їм в поміч матеріяльно і морально, і засіє оба згадані гірські повіти численними кооперативами. Тому, берімся до Бойків, ратуймо народ від загибелі, а жниво буде наше. „Сільський Господар“ мавби тут красне і вдячне поле до роботи. Народ думає змінити вівцю, завести би треба щось ліпшого, щось в роді мериносів, з якої народ мавби гарнійший дохід. „Сільський Господар“ в Турці повиненби подбати про масове поширення культури морвових дерев. Таким чином створивби нове жерело заробітку для наших Бойків. Над подібними справами повинніби наші аґрономи застановитися, як і над засіванням полонин ліпшою травою.

Дехто з присутних підносив думку, що передовсім у Турці мігби знаменито розвиватись наш склеп зі шкірою на ходаки. Такого склепу до нині в Турці нема, а всі лихварі які торгують скірою на ходаки, належать до найбогатших людей, це прямо міліонери... а ці міліони зложив їм... наш Бойко за ходаки... Требаби конечно Бойків звязати зі світом, поотвирати читальні, кооперативи, взяти замінну торговлю у свої руки, передовсім гриба, малини, лісковий оріх, свербигуз, яловець, мід, віск, дерево, а за це, дати Бойкам хліб, огірки, яблока, цибулю, фасолю і другі пожитки, але без лихварів, без посередників, хай наші люде вчаться торговлі одні від других, хай самі назначують собі торгові центри, хай пізнають себе взаїмно, хай висказують собі свої недостачі і потреби, свої жалі і болі, свої радости і бажання, хай стаються свідомим народом на своїй поневоленій землі.

Берімся до Бойків!!

Проф. Іван Филипчак.

З цим числом висилаємо нашим читачам і передплатникам у ЧЕХІЇ і БЕЛЬҐІЇ чеські і бельґійські почтові чеки для висилки передплати на наше Конто в Почтовій Касі Ощадности (Р.К.О.) у Варшаві. Передплата у Чехії виносить річно 72 кч., піврічно 40 кч., квартально 20 кч. В Бельґії річно 18 бельґ. франків, півріччо 10 бельґ. фр., чвертьрічно 6 бельґ. фр. Хто з наших передплатників з Чехії і Бельґії не вирівнає передплати до кінця лютого, тому стримаємо дальшу висилку „Українського Голосу“. — Адміністрація У. Г.

Малий фейлетон.

В річницю.

Десять років край куркульський
„Розкулачує“ большак,
Десять літ „в расход виводить“
Непокірних гайдамак,

Десять літ в землі Данила
Раб недавній, гордий хам,
Рідним університетом
Дурить голови послам.

Десять років Постолянник
Тонче праліси Карпат.
Десять років в Ужгороді
Русофілить чеський „брат“.

А Европа — зводить брови
І не вірить ні на мак:
„Вас є сорок міліонів
І знущаються з вас так?!“

— — — — — — — — — — —

Де порада? Де рятунок?
А мені Анґлієць - друг:
„Кожен нарід має владу
Відповідно до заслуг“.

— „Добре! Хай! Ловлю на думці!
Досить місій і заяв!
Кожен нарід владу має
Ту, яку не постріляв!!“

— — — — — — — — — — —

К. КОСТЯНТИН.

Листи з Німеччини.

(Від власного кореспондента У. Г.)

Як живуть українські робітники в Німеччині?

II.

Берлін 5. лютня 1930.

С. М. — В Німеччині кождий чужинець мусить мати документи, на які може тут жити. Коли зявиться тут хтось з польським пасом, то вже зразу дістає клеймо небажаного чоловіка. Подібно як у Франції, так теж в Німеччині польські робітники мають дуже лиху славу. Наші еміґранти вміли якось до строгих німецьких паспортових роспорядків пристосуватись. За теж сезонових робітників безпардонно зачисляють до поляків. Документи на прожиття не тяжко тут добути, але треба бути обзнакомленим з цілою процедурою, як їх дістати. В літі за роботу не так трудно, за теж у зимі дістати чужинцеві роботу майже неможливо, з огляду на велике безробіття. Цеї зими нараховують в Німеччині понад 2 міліони безробітних які отримують державну підмогу. З цего приводу істнує в Німеччині цілий ряд законів, які реґулюють приплив і заняття робітників. Працедавці дуже радо беруть на працю чужинців, бо ці краще працюють від тутешніх і не ставлять таких вимог як свої.

Що торкає виїздів за море, то справа не така легка. В першій мірі стають на перешкоді оті самі документи; відома річ, що сучасний чоловік складається з трьох річей, душі, тіла і пашпорту. З документами, на яких живуть наші еміґранти майже неможливо кудинебудь рушитись за границю, за виїмком хиба Полудневої Америки. Про Північну Америку не приходиться вже й думати, а якраз туди хотілоб їхати найбільше наших людей! На справі виїздів за море, заробляють добрі гроші аґенти ріжних корабельних ліній, які всежтаки, якось нашим людям виїзд влаштовують. Чи не краще булоб взятись за це нашим товариствам і ці гроші використати для української справи? Тепер вже помічається деяка поправа відносин в цему напрямку.

Для правної і в міру можливости матеріяльної допомоги еміґрантам є в Німеччині кілька товариств. Одначе за винятком одної, всі інші це фіктивні, цілком недіяльні орґанізації. Їх піддержують певні (звичайно політичні) ґрупи людей для свого престіжу і маскування своєї бездіяльности. Гетьманська т. зв. „Червонохресна Допомога“ і петлюрівські та петрушевичівсько - большевицькі комітети сплять сном блаженних. Знаменне і замітне тут явище, що галицька еміґрація ще як-так зорґанізована, затеж українська наддніпрянська еміґрація цілковито роспорошена. Згадані орґанізації довели до цего, що козаків української армії женуть повним темпом в обійми москалів або чисто московської аґентури, т. зв. „Представництва Ліґи Націй“. Їм маємо завдячувати, що московська еміґрація подвоїлась в Німеччині нашими таки людьми. Наддніпрянський козак і еміґрант, який не знаходив правної підтримки і помочі в своїх комітетах, примушений конечністю шукає порятунку деіноді. Нема кому за них потурбуватись, походити поміж Німців за документами, а галицькі комітети цего робити не можуть, бо Галичане живуть тут на інакшій правній підставі як наші люди зі Східної України. Все це викликує хвилинами враження, що наша наддніпрянська еміґрація позбавлена в Німеччині всякого громадського орґанізаційного змислу. Істнують тільки „орґанізації“ політичні, за теж москалі приймають наших людей з отвертими раменами.

Щож до самої праці, то приходиться ствердити, що тут скрізь наших людей витискають поляки. Їх повно по всіх дворах і з них переважно рекрутуються всякі економські помічники і прикащики. В останньому часі помічається серед наших людей заінтересовання цею справою. Завдяки заходом деяких наших інтеліґентів вдалось вже і наших кількох людей всадити на ці становища. Це лише початок. Наші люди не знають як братись до справи. Живуть вони по дворах і робітничих касарнях. Їх зовнішнє і внутрішнє уладження залежить від тихже самих людей. Харчуються ввичайно всі разом, бо на полі при роботі немає часу варити собі самому. Хто має жінку той живе краще. Цікаве одне явище: дуже часто поляки тероризують наших людей і примушують їх говорити по польськи. Місцями наші люде ставлять опір і буває також дуже часто, що таким терором українізують поляків. Часто буває, що один Українець — звичайно стрілець У.Г.А. — твердо тримає в жмені до 30 і більше Поляків разом з прикащиком. Про форми взаємного співжиття вирішає поміж нашими людьми і польськими сезоновими робітниками — кулак. Тоді перед нашими людьми також Німці набирають респекту. Часто приходить на тім тлі до дуже крівавих сутичок, особливож на всяких вечерницях, де наші хлопці намагаються монополізувати для себе — „польські Марини“. Зібравши всі ці явища до купи виходить, що неначебто якась невидима сила само-

Сен. С. ШЕЛУХИН.

Аґітація „русских учених“ проти української Нації.

(Продовження).

Ненавистні Волконському і московським видавцям, — українське і славянське (адріятичне) слово „Україна“ і виводиться ними від московського виразу „у края“ і тому утотожнюється з московським словом „украйна“, яке у Москвинів означає „окраїну“, „пограниччя“. Щоб потвердити це значіння і для українського слова, брошура подає 2 московські пісні. Моглаб вона подати з московського законодавства ще десятки таких прикладів, але вони *московські*, а не *українські*, і до українського слова ніякого відношення не мають, як і московські пісні. „Фільольоґія“ брошури, як і історія не має нічого спільного з наукою. Не можна латинські слова поясняти з французької або з румуньскої мови. Так і українських слів не можна поясняти з московської мови, яка хоч і творилася з мови славянської, але перероблюючись в фіно-монґольській ляборатoрії Москвинів, а через те одійшла найдальше від славянської психольоґії і славянської мови. Назва „Україна“ в домонґольські часи є тілько в Іпатієвім літописі, що його писали Українці, які внесли в тодішню книжну мову дуже багато з живої української мови. В Лаврен. літ. та інших, писаних неукраїнцями, не тілько назви, а навіть слова „україна“ не має. Слово це творили самі Українці і Славяне адріятичної раси. Тому і пояснень йому треба шукати перш за все в *українських* джерелах, а не у московських. А брошура не подала ні одної української пісні, яких є безліч зі словом „Україна“ і „Вкраїна“.

Хоч українське слово „україна“ і від його імя „Україна“, схожі по вимові з московським „украйна“, але ці слова цілком ріжного походження і ріжного значіння. „Уродливий“ в укр. мові означає гарний, красунь, а в московській навпаки — поганий, не гарний; „наказувати“ в укр. мові означає — веліти, а в московській — карати; „убити“ в укр. мові — позбавити життя (так і в „*Рускій Правді*“) а в „*Московск. Судебникові*“ *1550 р.* означає: побороти, побити, перемогти (ст. 12, 15 і ін.). В укр. мові „унести“ і „внести“ те саме, а в моск. мові внести—куди, унести—звідки, два ріжні слова. Отсе „В“ і „У“, тотожні в укр. мові, не істнує в мові московській і це українське „У“ має зовсім інше значіння, як московське „У“. Тому і слова з цим „У“ мають в укр. і в моск. мовах цілком ріжні значіння. В Іпат. літописи читаємо „Всеволод“ і „Усеволод“, „украси“ і „вкраси“, „удариша у било“ і „вдариша в било“ — і т. д. *(Іпат., вид. 1926 р., під роками 1076, 1087, 1090, 1091, 1103 і ін).* У московській мові так не можна. Про те, що в Іпат. літ. вжито дві форми: „Україна“ і „Вкраїна“, в початку „У“ і „В“ однаково *(див. зап. під 1280 роком)*, про це брошура Волконського мовчить, інакше виявиласяби одіозна правда.

В укр. мові є „Україна“ і „Вкраїна“, а в москов. мові є „украйна“, але „вкрайна“ немає зовсім. Так і „вродливий“, „врода“ не існують. Очевидно, що навіть з „фільольоґією“ Волконського та учених видавців „Единства“ ніяк не можна слова „в-країна“ вивести від „у края“, тому перед читачем затаєно назву „Вкраїна“ як теж і факт, що і у чужинців була в уживанні назва „Україна“ і „Вкраїна“. Напр., на *ґеоґрафічній карті у Мотіеля* (1580 р.) по латині „Україна“, у *Сансоне* (1641 р.) по латині „Вкраїна“ (з В), у *Боплана* (1650 р.) по лат. „Україна“, у *Корнетті* (1657 р. по італійськи „Вкраїна“ (з „В“ в початку) і т. д. Того мало, у Корнетті Україну названо по італійські „paese“ — пезе, що означає: „край“, „страна“, „земля“, „область“; так і у Сансоне, а у Боплала по франц, pays, як у Корнетті, Сансоне і ін. На *ґльобусі Корнеліюса* (1660 р.) по латині „Україна“, а на сході, де межі Московії і те, що в ній звалося „украйна“, написано „Окчаїна“ (окраїна). Це показує, що чужинці розуміли, *що „Україна“ це не „окраїна“*. Ясно, що „вкраяти“ чи „украяти“ і „окраяти“ — це ріжні речі, тому і „вкраїна“ та „окраїна“ ріжні речі. „Украяти“ чи „вкраяти“ *чогось*, а „окраяти *щось*. Боплан в описові України (Description d'Ukraine) називає її землею, державою, окремою від Польщі і пише, що вона тягнеться від меж Московії до границь Трансильванії і граничить з Польщею. На всіх вище вказаних ґеоґрафічних картах Московію названо „Московією“, а не „Русью“, і Україну нігде не названо „окраїною“ чи „пограниччям“ Московії чи Польщі. Про ці документи брошура Волконського і „Единства“ мовчить. Висказ брошури на адресу українських учених: „Их чернила густо окрашены украинской краской; они ими без стесненія вычеркивают и в летописях, и на ґеоґрафических картах нежелательное им русское имя и заменяют его именем украинским“ (стр. 5—6), — як бачимо — відноситься не до українських, а до московських „учених“ з табору „Единства“, які не тілько „вычеркивают“, викреслюють, слово „Москва“ (фінське слово, означає — болото, каламуть) а і затаюють цілі документи, або роблять на них фальшиві написи „Русь“ там, де написано „Московія“. Хто-ж ще тут допускається „политическаго обмана“?

Пояснивши, що „Україна“ означає „окраїну“, Волконський глузує з названня Руси „Україною“: „как же могло Кіевское княжество называться окраїной“? (с. 21). Бо „україна“ не „окраїна“, а тому, як видно з поданих нами цитат, Київщина, Волинь, Подолія, Брацлавщина, Галичина і ін. области все то Україна. Як могло з „україна“ стати імя власне, назвисько території „Україна“! — дивується Волконський. Зовсім просто: так само, як з „поля“ стало „Поле“, імя теріторії, а по ній і її мешканці „Поляне“. Мало того, як бачимо з літопису, і „Русью“ в початку прозвалася тілько київська земля Полян, яка, звучись „Русью“, звалася і своїм старим славянським іменем „Поле“. Тому ще і майже через 100 років після приходу Руси в Київ, наприклад в літописному записі під 944 роком читаємо: „Игор же совокупив вои... Русь и Поляне“. Одначе з поширенням території, назви „Поле“ і „Поляне“ з літопису зникли, а на їх місце увійшли другі теж славянські, але поширеного змісту: „Україна“ і Українянe“. У літописі знов фіґурують дві назви: славянська народна — Україна і чужинецька (кельтська) — Русь. Так само як славянська Чехія і кельтська Богемія. Але Русь уже змішалася зі славянами, тому „Україна“ і „Русь“

чинно орґанізує і ганяє наших хлопців туда де — найбільше Поляків. Потворили тут гейби летучі відділи, своєрідні „чети крилатих“, які завсігди зявляються там, де їх найбільш потрібно. Виробляються деякі типи спеціяльних завадіяків, які роблять собі попросту спорт із тих бійок; цей процедер приносить їм лиху славу і разом з тим — симпатії. В загальномуж, треба відмітити, що помимо все, скрізь проявляється тут рабська душа словянина, так само поляка як і українця. Це передовсім супроти Німців. Але й тут, Українці тримаються якось трохи краще, голову носять вище. Часто помітно, що знущаються над Поляками саміж таки Поляки, а нашому, кожен паршивенький сезоновий потрафить сказати: „кабанє“! В богатьох випадках це приймається нашими людьми за добру монету. За теж поміж молодшими, а особливож між стрільцями множаться випадки, що це слово є *останнім* словом сезонового на тій землі і повторює він його в друге перед страшним судом. Випадки убивств кінчаться перед твердим німецьким судом і за оборону чести неодин наш хлопець відсиджує тяжкі кари. Свідомі українські робітники зразу завойовують собі симпатії працедавців. Але там де вони є, нема чого робити Полякам. Вони мусять уступати. Такі робітники роблять більше для нашої справи, як всякі брошури, яких і так ніхто не читає. Все це залежить від того як себе ведуть саміж таки наші люде.

ЗА СВОЮ КНИГУ ЗНАННЯ!

Коли ввійти до хати культурної людини, яка поза матеріяльною стороною життя цікавиться також духовими цінностями людського духа, культурою, технікою, цівілізацією, майбутнім та сучасним поступом, — то в хаті її усе можна найти найважніщу в світі після Біблії книгу, що її названо Енцикльопедією. Будь вона 16-томова Брокгавза чи Everta-Trzaski, будь 2-томова Гердера й скорочена Ляруса — енцикльопедія стоїть в бібліотеці, як щоденно потрібна книга.

Людина є людиною. Не можливо вимагати від неї, щоб тисячні подробиці історії, літератури, хемії, природи і т. д. були у неї в голові, а ще в добі спеціялізації, як це є у 20 столітті. І тому на кожному кроці життя, при праці, в розривці — потрібний їй підручник, де булоб зібране усе, що людський дух і людство на протязі тисячеліть створило і що тепер творить, в якому найшлаб вона відповідь на тисячі питання щоденного життя, з якого моглаб навчитися про це, чого не знає, та довчитися те, про що за мало знає.

Підручником таким є в культурних народів енцикльопедія.

Вагу її вже давно зрозуміли скрізь у світі. Нема мабуть культурної нації, яка не моглаб похвалитися двома-трьома її родами, не кажучи уже нічого про Німців, в яких енцикльопедій є кільканайцять виданнів і які укладають що раз то нові, спеціяльні енцикльопедії для ріжних царин людського знання та не згадуючи наших сусідів, що здобувши державу, кинулися навіть при допомозі державних фондів видавати відразу аж кілька родів тої книги.

Як звичайно — нам Українцям „судилося послідними бути“ — як все і всюди. Ми — знов як все і всюди — відчували вправді потребу такої книги, алеж або послугувалися чужими підручниками, в яких нераз з подивом нічого не находили про нас, нашу історію й нашу землю, абож потішали себе, що ми бідний нарід, не здібний на такий культурний подвиг і... обходилися без неї. І мимо цего, що думка про укр. енцикльопедію недавала кращим людям спати а Архів Наук. Т-ва ім. Шевченка мігби неодно сказати про гіркі та повні посвяти спроби написати укр. книгу знання! — мимо цего минали десятиліття, а нам, що претендуємо на культурну націю, важко було, дуже важко дочекатись тієї, так важної в культурному життю нації книги.

По війні, коли прийшла загальна переоцінка вартостей та перебудова усього життя на усіх його царинах — думка та, як невідкличний відгомін культурного змагання, завилася знову.

Та тепер вона уже не відірване від ґрунту бажання одиниці а спонтраґічне домагання моменту, що в ньому йде розбудова нашого духа!

„Книгу життя народів!“

І ось перед нами проспект. За виповнення цего клича взялася при допомозі наших фінансових кругів установа, шо має за собою цілу низку культурних починів та здобутків, — „Рідна Школа“.

Величезне це діло потребувало величезного вкладу праці і то праці спеціялістів — і ось находимо між назвищами, що входять в склад видавничого комітету такі назвища, як др. Балей, др. Крипякевич, др. Кубійович, др. Кузеля, Лепкий Богдан, Людкевич, др. Панчишин, др. Раковський, Голубець і інші — назвища, що на них Нація може бути горда, а які вже самі дають запоруку, що книга буде совічно й змістовно складнена.

Книгу обчислено на 2.000 сторін, на 5.000 ілюстрацій і 100 кольорових таблиць - очевидно: знову вклад праці і вклад гроша. Появлятиметься вона щомісячними випусками по 64 сторінки, за які побиратиме В-во рівновартність 80 ам. центів.

І требаб: Щоб знов не скомпромітуватися. І требаб: Піддержати смілий і великий культурний чин. Очевидно — не датком, а передплатою, памятаючи при всему, що замовляючи „Загальну Українську Енцикльопедію“ — не робимо нічого ні для „Рідної Школи“ ні для комітету учених, що над нею працює. Робимо для себе! Книга знання в кожну хату — і кожна хата культурна!

Культурна кожна хата — культурна нація! А культурна нація — сильна і самостійна нація!

Час, найвищий час уже статися нею! — *А. Курдидик.*

Великі Вечерниці „БОЯНА“
22/II В БОРИСЛАВІ 22/II
ЗАПРОШЕННЯ ВИСИЛАЄ „БОЯН“.

Всячина.

Жінка і звичаї.

В Старому Завіті читаємо про це, що Яків мусів служити сім літ у батька Ревеки, заки міг її ввести до свойого дому як дружину.

Ця найдавніща згадка про відслуження жінки каже здогадуватися, що в тодішному звичаєвому праві мущина мусів або купити або відслужити жінку — інакше кажучи, жінку цінили по купецьки. Здається, це підтверджують також обичаї давних Греків і Римлян і пр. Гомер згадує, що тодішна жінка, вишколена у всіх напрямках, була рівновартісною 4-ом волам. У старинних Ґерман жінку теж мусіли купувати а платилося за неї батькові одну четвертину маєтку мужа.

З часом, ці дивні, незрозумілі для людини наших днів обичаї, зникли. Залишилися вони тільки ще в богатьох народів, що стоять на низькому рівені цівілізації, в дикунів — і ми спробуємо їх коротко переглянути.

Африканець все купує собі жінку і продає дочки. Ціна жінки в середній Африці виносить 20 стріл, 5 залізних горшків і два звої мосяжного дроту. В околицях Конґа батько жадає за дочку пачку стрілен до рушниці і 12 голок до шиття. В країні Сомалі вже дві штуки ролатої худоби. За красавицю цінять у східній Африці 12 коров. В Гамасів в Уганді жінку можна дістати за добрий лук зі стрілами й коробку сірників.

В Папуасів може молодий муж взяти щойно тоді дружину під свій дах, як вислужить звичайним наймитом у її родичів цілий рік, вже по формальнім заключенні супружжа. На полудневих островах Океанії за дружину платиться черепашками, яких уживають там замість грошей і пр. На островах архіпеляґу Бісмарка за молоду, здорову дівчину дає молодець 10 шнурків коралів, тоді як стару жінку можна копити за три. На Самоа за жінку вимагають або лодку або свиню. Троха дорощою як у Папуасів є жінка в Бірмі, де наречений мусить родичам своєї нареченої відробляти три роки і три місяці, поки може назвати її своєю дружиною.

В Калмуків ціна жінки усталена правом. Богатший громадянин може вимагати за свою дочку 10 верблюдів або 15 коней, бідніщий найбільш 5 коней. Кірґізи платять за жінку відповідно до своєї заможности, сім, сімнайцять або двайцятьсім штук верблюдів, коней та овець. У північних Самоїдів та Ісляндців жінка уявляє собою вартість 2—3 ренів.

Індіяне Америки знають також купівлю жінок. Жінка у них, звана „сквав“, не варта більш як робоче звіря і відповідно до її прикмет паде чи підростає ціна за неї. Ціна та хитається між 1 а 5 кіньми, з додатком бочівки „вогнистої води“ та ріжних харчів. За теж Індіяне Каліфорнії і Нексику так дорого цінять жінку, що деякі батьки збивають просто капітали на своїх дочках. На Вогнистих Островах жінку „відроблюють“, будуючи тестям хату або порядне судно.

Ще і недавно писали часописи про те, що в Дамашку відбулося віче охочих до женячки молодців, яке запротестувало проти підбивання цін за дівчата. Протестуючі домагалися заведення европейського звичаю, що батько ще додає до дочки віно тому, хто її візме а менш відважі домагалися, щоби ціну купна жінки родичі розділювали на рати. Це зрештою не новина, бо звичай продажі жінки на рати існує ще зараз проміж бідніщим населенням півн. Америки та у Кірґізів.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ.

Праця, яку виконав Котко із своїм хором в Галичині, не пішла на марно. Доказом цего є концерт, що відбувся у вівторок, 4. II. ц. р. заходом філії тов. „Просвіта“ в Перемишлі в салі Нар. Дому, — у виконанню селянського хору мішаного Читальні Т-ва „Просвіта“ у Війську.

Треба подивляти витревалість і працю, яку поклав діріґент мішаного хору Чит. „Просвіта“ у Війську, — п. *Менцінський*, для приготовання цего вечора пісні. Просто не хотілося вірити, що з так сирого матеріялу, що його він мав до розпорядимости, можна було виробити і виплекати такий хор. І коли я приступаю до оцінки концерту цего хору, не беру мірила, яке треба булоб взяти, як до сільського хору, а просто як до хору, для якого не сором показатися на кожній концертовій естраді.

Жіночі голоси своїм матеріялом, що був на причуд добрий, перевищали без сумніву голоси мужеські. В мужеських голосах відчувалось місцями, як приміром „Днесь поюще“... (де вони починають без жіночих) — сирий звук. За те жіночі голоси звучали, навіть у високих позиціях, чисто.

Що до солістів слід зазначити, що дуже мило вражали своїм виконанням — передовсім альт. Його повний і глибокий голос звучав чисто і певно, а речітатів в Річинського „Заспівали янгола“... — був просто прекрасний. Сопранові, несміливість і очевидна трема не дозволили показатись у цілій повності. Та помимо це й помчнаючи невишколеність, сопран звучав дуже мило.

Барітон дуже добре володів своїм голосом. Тенор, помимо високих нот, виспівав добре до кінця, при чім не зле помагав собі фістулою.

Діріґент у деяких піснях, а головно в колядках, вживав за повільного темпа, що, на мою думку, вийшло на некористь.

Так само й на початку пісні Стеценка „Ой на горонці...“ тримав діріґент до половини пісні за повільне темпо, по чім надто раптовно перейшов до allegro.

В інтерпретації Кошиця далеко краще звучить постепенний перехід з повільного аж до темпа опянілого козачка. Рівнож не зашкодилоб трохи більше динаміки. Шедевром вечера пісні була „Бандура“— Давидовського. Коли взяти під увагу нелегкість переходів і довжину цілої вязанки, хор доспівав в тоні і свіжості до кінця.

Уставлення хору було зроблено з порозумінням декоративности, о дійсно робило візуальний ефект (прекрасні, суто українські жіночі строї), але в йшло, на мою думку, на некористь хорової суцільности як музичного інструменту. В наслідок чого й солісти (головно жіночі) були обернені боком до публики і голос не йшов повним звуком на салю а розгублювався за кулісами. І тут згадаю на розставлення хористів в капелі Кошиця, яка повинна бути взором усім нашим і найменшим хорам. Усі співаки там стояли лицем до публики, а щоби голос тих, що стояли по заду, не розбивався об плечі тих, що були в переді, стояли вони на підвищеннях так, що кожний звук кожного голосу йшов цілою повністю на салю.

Хиба тільки великою любовію до діла можна пояснити цю велику роботу, що поклали як діріґент так і хористи, щоб так досконало вивязатись і поконати такі великі труднощі, що їх приходилось їм подолати. Думаю, що якби всі забавні та культурні установи (хори, театри і т. п.) вивязувались так совісно, з такою любовію до діла й мистецьким виконанням, як це зробили селяне з Війська, то не було-б нарікань на байдужість і некультурність нашого громадянства а головно інтеліґенції. Як би хоч в кожному десятому селі був такий хор, що могли його створити тільки повна свідомість й орґанізованість, ми стояли-б інакше. — *Мирон.*

НОВІ КНИЖКИ.

Наш Рідний Край. Історично-краєзнавча Книгозбірня. Рік І. ч. 1. *Микола Голубець*: **„З історії міста Сокаля“.** Львів 1929. Накладом видавн. *„Неділя“*. Стор. 32 + 4 ілюстрації. — 2) *Тої самої книгозбірні* ч. 2—3. *Микола Голубець*: **„Полумяний 1848 рік“** (Картини и епізоди). Львів. 1929. Накладом видавн. *„Неділя“*. Стор. 80+1 ілюстрація. 3) *Тої самої книгозбірні* ч. 4. *Др. Іван Крипякевич*: **„З історії Гуцульщини“.** Львів 1929. Накладом видавн. *„Неділя“*, стор. 38. Перед нами три книжочки видавництва *„Неділя“*, яка кромі звісного тижневника під тим самим заголовком, видає ще окремі книжки. Нині згадаю лише три наввані книжки з серії „Наш рідний край“. Про другу серію книжок, яку видає також *„Неділя“*, згадаю іншим разом. В першій книжочці розказав п. *Голубець* коротко історію міста Сокаля від найдавніших часів згадуючи найважнійші і найцікавійші річи. *В другій* книжочці той сам автор переповідає в формі коротких оповідань історію 1848 р. у Відні і в Галичині (у Львові). Дуже інтересне є оповідання про посла Капущака. Книжка надається до масового поширення серед широких мас нашого народа. Книжочка *Др. Крипякевича* познакомлює коротко читача з деякими подіями з історії Гуцульщини. Автор кінчить книжочку смертію Довбуша і кількох його наслідників

Др. К. Чехович: **„Фільософія мови у Олександра Потебні“.** В кількох словах хотіби я звернути увагу наших читачів на розвідку колишнього учня перемиської ґімназії, який має намір посвятитися науці. Перебуваючи на студіях в Берліні Др. Чехович придбав вже богато знання і його вислідом являється згадана розвідка. На 20 сторонах познакомлює автор читача з найважнійшими поглядами. Потебні, великого українського ученого (1835—1891), якого однак в своїм часі наші земляки не доцінили, або як каже інший дослідник „що Потебню в нас проспали“! Розвідка складається з 6 частин. В І. частині познакомлює нас автор коротенько з поглядами на походження мови від найдавніших часів, в II. ч. з науковим становищем Потебні, в III. ч. з повстанням слова, в IV. з вагою слова для думання, в V. ч. з внутрішною формою слова, а VI. ч. містить загальні уваги. Славний славянський учений Яґіч (Хорваг) цінив Потебню дуже високо. Для нас остає ще дуже актуальним погляд Потебні, що без основних студій над українською мовою всі українські змагання будуть будовані на піску, як також погляд, що українську мову треба зробити як найкращим знаряддям для розвитку усеї духової енерґії нації.

те саме, аж поки Русь вийшла за етноґрафічні межі української народности. На чужих Славян назва „Україна“ не поширалася, бо вона мала суто *етнічне* значіння, але чужа назва „Русь“ поширилася, одначе, все таки не поширюючись на *неславянські* племена, які, як і їх землі, що платили данину Руси, не називалися „Русью“. Це підкреслено в літописі. — Волконський затаїв від читачів назву *„Україняне“*, яку читаємо в Іпат. літ. під 1268 роком. Тут „Ляхи Україняне“ — ті Ляхи, що живуть на Україні. „Поляне“, Україняне“ — це архаїчна форма — новіща кінчиться на „ці“ — Українці, Волинці, Смоленці і т. д.

Брошура, закидаючи українським ученим обвинувачення в „политическом обмане“, пише, що імя „Україна“ і назва „украинскій народ“ — це „новорождене імя“, яке українці „с полным презреніем к исторической правде спешат прилепить к славному Государству (Руси) задним числом“. (стр. 26). Та практика „заднього числа“ належить не українцям, а Волконському та його видавцям. Назва: Україна, Україняне, Українці, народ український така ж давня, як і Поле, Поляне, народ полянський, назва архаїчна. Її принесено Славянами ще з Прикадріятики. Тому ще і в 944 році літопис не називає Полян „Русью“, а називати Полян „Русью“ *до приходу Руси* це дійсно практика „заднього числа“. А в арґументах Волконського читаємо і таке: „...и Богдан Хмельницкій (1657) называл народ свой русским“, а не українським. (стр. 16). Але „історик“ Волконський знову затаїв що Гетьман Богдан Хмельницький і підписувався „Гетьман Войска Запорожського і всих Русей“ *(напр. в листі до Турецького Султана 14 Окт. 1646 року)*, бо Московії ніхто „Русью“ не називав і вона й сама себе не вважала за „Русь“ аж до XVIII віку. Тілько ж Б. Хмельницький однаково, як „Русь“, вживав і народну назву „Україна“, „нарід український“. Напр., в універсалі 15 січня 1655 року з Білої Церкви читаємо: „Ми от всего Войска Запорожського і Українського по обоїм сторонам Дніпра на оборону отчизни нашой назначение“, „от всего войска і народу украинского... нам врученую моц і владу, як в войску, так і по всих городах і всим украинским народом діріговать маючи“; там же і назва держави „Україна“; тамже наведено і універсал короля Степана Баторія. з 1576 року, 20 серпня, де читаємо: „народ украинский“ і „Україна“ як територію окрему від Польщі, якій протиставлено Україну. *(У Скальковського додаток до III ч. „Історія Новой Січи“, стор. 275—277)* В 1648 році Б. Хмельницький одповів польским послам: „Визволю з лядської неволі руський нарід увесь! ...Не стане мені на Україні нога ні одного князя або шляхтича“. Ясно, що Україна є „Русь“, а Русь є „Україна“, а народ по цих назвах однаково зветься „руським“ і „українським“. Але ясно і те, що народ московський — це не Русь і не Руський. Анальоґічний приклад ще такий: в 1658 році Ян Радзівіл, писавши до Волошського Господаря про скрутне становище Польщі через війну з Україною, так каже: „Будеть бой послідній: либо Поляком погибель, или Руси. Естли убо побідять Поляки, тогда в конец погибнетъ род і віра Руская и вся Україна с великою жалостю серця людського іспустошена буде“. *(Акт. отн. к ист. Юж. и Зап. Россіи, изд. Археогр. Ком. 1861 р., т. III ч. 337).* Як назвати після цього „историческую правду“ Волконского і його видавців і як кваліфікувати їх виступ?!

Як „поле“ є предметник, а з його „Поле“ і „Поляне“ імя области та її населення, так і „україна“, „вкраїна“ є предметником, а з його „Вкраїна“, „Україна“ є власним іменем території. Як прикметник, слово „україна“ означає область, землю, край взагалі. Тому то є україна своя і україна чужа, край свій і край чужий. В цім значінні вжито це слово і в Пересопницькім Евангелії XVI віку. Тому там читаємо: „україна Іорданська“ і т. д. — це означає „страна Іорданська“, „страна Іудейська“, а „по всіх українах“ — це по всіх странах, землях, як в примовці: „Ромен вславився циганами по всих українах“. Волконский навів евангельскі тексти, подав фототипічну знимку та й пише, що „как ни сильна манія величія украинофилов, все же вряд ли кто решится утверждать, что Украина простиралась до Генисаретскаго озера“. (стр. 15—16). Ми навели це тілько для характеристики Волконского і його видавців. Як може прийти в здорову голову така думка! Це ж те саме, що поле є і в Америці, і в Австралії, то коли-б хтось вважав би, що „Київське Поле“ і „Поляне“ ширилися і в Америку, і в Австралію! Після інтерпретенції Волконского, Христос був якимсь контрабандистом, що ходив усе по „окраїнах“ та „пограниччях“.

Наплутавши з інтерпретацією Іпатьевского літопису, Волконский, про запис з 1187 р. *„о нем же Україна много постона“* пише, що це означає: „область пограничная плакала“, то б то „пограничное княжество“ Переяславське. Це з приводу смерти князя Володимира Глібовича, якого всі любили й шанували і якого, як він умер, літописець прославляє, почавши з заяви, що *плакахуся по нем всі Переяславці“*, і кінчивши тим, що *„о нем же Україна много постона“*. Треба завважити слідуюче: за рік перед тим Кончак з Половцями так спустошив Переяславське князівство, що князь сам казав: *„Волость моя пуста від Половец“*, то б то стала безлюдною пустинею. Тому в ній, окрім „всих Переяславців“, і плакати не було кому більше. А от, коли Вол. Гліб в бою проти Половців був тричі ранений і мусів запертися в Переяславі, то всі „князі Русції ...бяхуть бо печальні“: він був улюбленцем всіх і пильно обороняв усю руську землю від Половців. Булоб дивним, коли б ті ж князі, що так реаґували на поранення його, ніяк не реаґували-б на смерть його, та ще після того, як самі ж обрали його йти на Половців. Натурально, що *вся Русь* мусіла на це реаґувати безмірно більше, як на поранення, і вона реаґувала, а літописець про це й записав: „о нем же Україна много постона“. Він вжив „Україна“, а не Русь, для більшої повноти і більшого прославлення. „Русь“ — це все таки скорше князі та їх дружина, а „Україна“, — це земля, князі, дружини і все її населення, яке Половці плюндрували по всій Україні — і на Волині, і на Поділлі, і в Чернигівщині, аж до Путивля, тому його смерть мусіло відчувати все населення, вся Україна Русь, а не самі тілько Переяславці. Отсе літописець і висловив виразом: „о нем же Україна много постона“.

(Продовження буде).

Що чувати в світі?

Конференція в Льондоні. Вже більше як три тижні радить ця конференція і досі не удалося з говоритись заінтересовиним державам відносно тих спірних справ, що їх полагодженням мала занятись власне згадана конференція. Франція поставила зараз на початку конференції проєкт, щоби говорити зразу про розброєння на морі і на суші. Та й взагалі Франція намагалася вхопити зразу ініціятиву в ході нарад. Це їй теж і вдавалося. Але Америка та Анґлія порозумілись і рішили посадити Францію на властиве їй місце. Анґлія та Америка заключили потайки угоду відносно скількости воєнних кораблів, а саме устійнено рівність тонажу для обидвох згаданих держав з тим, що Анґлія має вільний вибір відносно того чи захоче будувати більшу скількість малих чи теж меншу скількість великих кружляків. Угоду цю подано до відома Франції. Це був перший більший удар для Франції. Другий удар заповідається. Як відомо Франція не могучи дорівнати числом кружляків Анґлії чи Америці рішила оперти безпеченство своїх берегів, масовою будовою підводних лодок, бо підводними лодками можна примусити навіть найсильніщу фльоту не виходити зі своїх воєнних портів. Отже Франція ставить справу так, що кожда держава може будувати стільки підводних лодок, скільки їй потрібно для забезпечення своїх берегів, з таким поставленням справи не погоджується Анґлія та Америка і вони збивають становище Франції кажучи, що підводні лодки це дуже нелюдяна зброя, нагадують як то в часи великої війни німецькі підводні лодки топили пасажирські та торговельні кораблі, при чому потонули тисячі неповинних людей, тощо. Очевидно, що за тими всіми переконуваннями криються політичні цілі Анґлії та Америки. Чи Франція зможе обстояти на конференції згадане своє становище відносно підводних лодок, треба сумніватись. Можливо, що саме на справі підводних лодок розібється ціла конференція.

Большевики. Рівнобіжно з політичним та економічним гнетом та нищенням населення, взялися большевики силоміць видерти з душі народу віру християнську. Досі звойовували большевики церкви, тепер стали воювати з релігією. Вони хотять, щоби одинокою вірою населення була „віра комуністична“. одинокою церквою — комінтерн, єдиним собором — партійний зїзд, а святими — Лєнін, Люксенбуґ, Ліббкнехт та Сталін. Через те, що такої „віри“ населення добровільно приняти не хоче і не може, старалися большевики силою накидати оту їхню “віру“. Щоби легше могти деморалізувати народ і оту свою віру накидати, взялися большевики замикати поголовно церкви та всякого рода доми молитв, заборонили священикам займатися справами публичної доброчинности, закладати захоронки для дітей, шпиталі, товариства для несення матеріяльної помочі, освітні товариства, кружки для читання св. Письма, то що. Заборонено навіть устроювати окремі церковні відправи для дітей молоді та жінок. „Замкніться в церквах і моліться коли вас ще не просвітило світло ідей комуністичних, але на зовні поза церквою не маєте права проповідувати ваших християнських ідей — так каже декрет большевицький. Практика однак большевицька робить щось зовсім іншого. Замикає передовсім самі церкви, забороняє друкарським робітникам друкувати книги та ґазети видавані церковною владою, забороняє листоношам доручати листи та посилки для священиків, конфіскує дзвони замовлені і заплачені церковними братствами і т. д. Безсумніву весь отой натиск большевиків на церкву та релігію відірве від церкви богато вірних. Але богато теж лишиться таких, що вдержаться і загартуються у цій боротьбі. Скількість цих останних буде побільшуватись в міру цього як розкладатиметься і падати буде внутрішно московський большевизм. Розклад цей йде вже сьогодня повним ходом.

Інд Ї. Останні відомости, що надходять з Індії вказують на те, що самостійницький рух індуський в своїй боротьбі з Анґлією переноситься на поле господарсько економічної боротьби. Провідник Індусів Ґанді вручив в останніх днях анґлійському віцикоролеві Індії письмо —домагання в якому міститься 14 точок, від виконання котрих Ґанді узалежнює успокоєння Індії. Домагання по пунктам звучать: 1. заказ продавати та уживати алькоголю, 2. Зменшення на половину видатків на військо, 3. Зниження на половину ґрунтових податків, 4. Зменшення платні найвищим урядникам, 5. Усталення вартости індуської рупії на 1 шілінґ і 4 пенси (досі було 1. ш. і 6 п.), 6. Звільнення усіх політичних вязнів за виїмком душегубів, 7. Дозвіл на поворот до батьківщини усім, що були засуджені на вигнання, 8. Наложення мита на усі текстильні товарі, 9. Знесення податку від соли, 10. Заборона переслідувати в майбутньому політичних індуських діячів, 11. Відкликання такзваного „закону про неспокій“, 12. Скасовання слідчого департаменту для політичних злочинів, 13 Відібрання права чужим корабельним товариствам користуватись прибережними індуськими портами в цілях торговельних і усяких інших, 14. Дозвіл для індуських громадян носити зброю в цілях самоохорони. Ми бачимо що на 14 точок є лише 6 політичних, а решта це домагання господарського характеру. Ці програмові точки обєднують усі групи і партії індуські так, що тим разом Анґлія не зможе вигравати одної індуської групи проти другої. Заповідається завзята боротьба, бо Анґлія відкине поставлені домагання.

Австрія. З нагоди виїзду австрійського канцлєра Шобера до Риму у відвідини до Мусоліні розказують собі ріжні політики ріжні більше і менше правдоподібні історії. Найбільше заболів цей виїзд ческого міністра Бенеша і взагалі Прагу, а в другу чергу дуже кривиться з цього приводу Білгород. Як відомо Югославія дивиться кривим оком на Рим і на всіх тих хто туди їздить з приятельськими відвідинами. Чехословаччина знова ладилась мати Австрію за союзника, носилася з пляном утворити наддунайську федерацію держав до котрої малиб увійти між іншими Мадярщина і Австрія. Тимчасом з того пляну не тільки нічого не вийшло, але Мадярщина, а за нею Австрія звернулися своїми серцями в бік Італії і тим самим обернулися спиною до Чехословаччини. Очевидна річ, що після того Чехословаччина і Югославія не можуть бути задоволені і тому в столицях тих держав гуде і з відтам розходяться всі оті відомости про котрі на початку була мова. Білгородкаже, що Шобер і Мусоліні мають заключити умову на підставі якої має утворитись з Мадярщини та Австрії одна союзна держава під протекцією Італії. Ще сміливіщі люде кажуть, що в Австрії має бути проголошена манархія і під тою умовою Мадярщина згодиться швидше звязатись з Австрією. Прага каже, що Мусоліні умовився зі Шобером про те, що через Австрію будуть переходити транспорти зброї з Італії до Мадярщини та що Мадярщина оберне цю зброю проти Чехословаччини. — Таких історій, що їх пускає Білгород і Прага — є безліч. Чи їхні підозріння слушні чи неслушні трудно сказати. Натомість певне є те, що відвідини Шобера в Римі та його балачки з Мусолінім відсунуть на довший час можливість прилучення Австрії до Німеччини, бо для Італії булоб вельми невигідно мати поширену Німеччину близько Адрійського моря. Не улягає теж сумнівови, що відвідини Шобера у Римі, це безсумнівний успіх політики Мусоліні та що таким чином Італія поширить свої впливи через Мадярщину та Австрію на середню та східню Европу та що ланцюх приязни що досі звязував з Італією лише Туреччину, Болгарію, Мадярщину та Альбанію побільшився новим звеном — Австрією.

Греція. Дня 3 лютого ц. р. минуло 100 років як Греція здобула незалежність. 1821 р. підняли Греки повстання проти турецького султана. Всі народи Европи відносилися дуже доброзичливо до грецького визвольного руху та помагали йому добровольцями та грішми. Коли побіда стала перехилятись в бік грецьких повстанців завівся спір поміж двома грецькими партіями і зачалася домашна боротьба. З того скористали Турки і вдерлися вглубину Греції. Виратували Греків три великі держави: Анґлія, Росія та Франція, які зажадали від Туреччини признаня за Грецією права на самостійне життя. 1830 року Турки визнали Грецію самостійною державою. Перший грецький парлямент вибрав князя Отона (баварського) своїм королем. — Святкування столітної річниці усамостійнення відбулося урочисто і привело до злагіднення непорозумінь внутрі теперішної грецької держави.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ ТИЖНЯ.

Берлінський суд звільнив усіх підсудних в справі фальшовання совітських червівців, від вини і кари. Суд станув на становищі, що підсудні не мали намірів особисто збогатитися, але керувалися бажанням з одного боку нанести шкоду большевикам, а з другого боку допомогти протибольшевицьким орґанізаціям за кордоном в їхній боротьбі з большевизмом. Звільнення викличе без сумніву загострення відношення поміж Німеччиною і С.С.С.Р.

* * *

До Берліна приїхало двох французьких поліційних урядовців, щоби на спілку з берлінською поліцією шукати слідів пірвання ґенерала Кутепова. Зізнання деяких свідків вказують на Берлін, як на місце куди вивезено потайки з Парижа Кутепова.

* * *

Вибори до повітових рад в Румунії принесли побіду урядової партії, а поражку опозиції. На загальну скількість 2364 мандатів, здобула урядова партія 1933 мандати (81.77 відсотків).

* * *

Osservatore Romano“ *оголошує універзал Папи в якому Папа виступає в обороні руйнованих большевиками церков і осуджує уряд С.С.С.Р. за творення товариств безбожників.*

* * *

В Еспанії проголошено амнестію для усіх політичних „злочинців“ та знесено цензуру часописей.

* * *

В Бразилії застрілив невідомий досі справник віце президента републики бразилійської Мелльо Віяна.

* * *

На засіданню Центрального Комітету „української радреспублики“, що відбулося в Харкові вирішено приступити до ліквідації української автокефальної церкви. 2300 церков, що належали до української автокефальної церкви зачинено, зглядно передано для вжитку комітетам безбожників, а священиків арештовано, за ширення протибольшевицької аґітації.

* * *

Голова „ради народних комісарів“ С.С.С.Р. Риков вибирається в цілях „лікування“ до Італії на остров Капрі і має замешкати в віллі Ґоркого.

* * *

Атентат на нововибраного президента Мексику Рубія не вдався. Його лише ранили в щоку. Зловлений атентатичник заявив, що доконав атентату тому, що був приклонником іншого кандидата на президента.

* * *

До Альбанії прибуло 200 італійських старшин для переорґанізовання альбанської армії.

* * *

В Індіях почали штрайк робітники зелізничих варстатів в числі 12.500 осіб. До штрайкуючих приєднались урядовці руху.

Геть з большевизмом!

Українське селянство громади Тулуків протестує перед цілим світом проти нелюдських знущань над рідними братами знад Збруча, проти тисячних арештувань і масових розстрілів.

Взивають братів селян з Великої України видержати в завзятій боротьбі за волю України, а всім що караються по московських тюрмах пересилають слова горячого привіту й признання, — а заразом твердо вірять, що хвиля воскресення незалежної України і здійснення мрій борців за її волю недалека. — 53 підписи.

Українська кольонія в Ченстохові а переважно Галичане, зібрані дня 25 січня ц. р. для урочистого влаштовання роковин для проголошення Самостійної Української Народної Республіки в дні 22/I. 1918 р. — підносить рішучий протест перед цілим культурним світом проти насильства і знущань большевиків над найкращими синами, окупованої ними України. З осібна зібрані:

1) Осуджують режім, який силою нечуваного терору завели большевики на Україні.

2) Протестують проти релігійної нетолєранції, як замикання церков, нищення національного духовенства і насильного накидування Українському Народові безбожницьких та проти християнських ідей.

3) Зібрані якнайрішучіще виступають проти західно-української преси, що за большевицькі гроші стоїть на услугах червоних катів України.

4) Своїм братам т. зв. Радянської України, що стогнуть в большевицьких кайданах шлють привіт і сердечні вислови співчуття терпінь духа і тіла з вірою в упадок червоних катів і приходу дня волі на рідній Самостійній Україні.

На манівцях коровячої політики.

Коли ми в одному з попередніх чисел У. Г. поставились критично до підкупних і неморальних засобів, якими деякі українські ґазети пробують здобувати впливи на селах, на нас густим градом посипались заїлі лайки, розуміється з боку заінтересованого видавництва. „Пане! За високо вилізли! Злізайте!“ Ось вислови якими закінчено „полеміку“; знаменні слова людей, які нікого не можуть стерпіти на верху і які усе хотілиб стягнути до себе, до свого рівнання на найгірше і найнище. Але те, що ми сказали тоді, підтримуємо в повній силі і надальше. Ясна справа, що ми не виступали і ніколи не будемо виступати проти якоїб-то не було, національно і самостійницько орієнтованої української селянської ґазети, яка простою мовою і простими поняттями освідомлює і просвічує наше село, дає господарські поради та помагає селу економічно і політично орґанізуватись.

Тотеж, не із простим селянським способом думання і приступним для села висловом ми боремось. Виступаємо проти деморалізуючих способів, проти нечесних штучок, проти наявного хабарництва, яким оті „селянські“ ґазети пробують „брати“ читачів. Заперечуємо неначебто всі оті коровячі ґазети, яких зявляється у нас щораз більше, виходять тому, що панам видавцям і редакторам залежить на культурнім і орґанізаційнім піднесенню села. Це не є правда. До тепер не було та ще й далі немає у нас селянської ґазети, яка пробувалаб найти доступ до села тільки за ціну свого ідейного і річевого змісту, своїх господарських і правних порад, свого селянського професійного покликання. Натомість дійсність є та, що всі оті селянські ґазети поширюються і стараються за всяку ціну поширитись не через свій зміст, а через те, що дають хабарі, нагороди і премії. Почала оту коровячу політику „Народня Справа“. За нею пішов... старий і заслужений „Громадський Голос“ — на 29 році свого існування! Стільки літ протримався і робив своє діло — і на тобі! Хіба аж коровячих штучок треба було щоби триматись на поверхні? Тепер же діждались ми щасливо вже третьої з черги коровячої ґазети. Від 2. лютого ц. р. почало виходити у Львові „Нове Село“ — „селянський безпартійний тижневий часопис“, як виявляється з дальшого змісту — видаваний в крузі „Спілки Українських Аґрономів“. Сам по собі, новий часопис робить цілком гарне враження, містить богато цікавого селянського матеріялу, господарських наук, порад, новинок, писаний доброю мовою, видно, що в редакції сидять знатоки селянського діла. В інших умовах цю ґазету ми радилиб читати кожному селянинові, одначе попри свій річевий корисний зміст, „Нове Село“ стануло на такій підставі, що ми є примушені і будемо його безпощадно поборювати. „Нове Село“ взялось і собі за штучки, які напевно до добра не доведуть.

Прошу собі представити наше село, де бються за ласку читачів і взаємно себе переліцитовують аж три коровячі ґазети! Якбижто поборювали себе своїм кращим змістом, богатіщим матеріялом, тощо! Одначе ліцитація не йде за якість і доброту ґазети — *а за гроші!* Купи мене дядьку — роздирається одна — на тобі 60 золот.! А друга: ні, ходи до мене, дам тобі 120 золот.! А трета: ні! нуте юрбою до мене, я даю найбільше, 300 золотих! Одна асекурувала тільки корови, друга, щоби побити попередню взялась забезпечувати корови і коні, а третя то таки „во всю“: роздає кролики, кози, свині, забезпечує від всякого припадку, диво якесь не ґазета. Ось вони, ті „ідеї“ якими орґанізується село, методи якими „виховується маси, база для розвитку почуття громадського обовязку, патріотизму, жертвенности і посвяти! Отворили пани редактори 3 ярмарочні буди і оден поперед другого роздираються та свій товар прихваляють, базар, ліцитація а не публіцистика! Можна війти світ цілий вздовж і поперек, другої такої суспільности не найдете де селянські маси орґанізується — коровячими ґазетами. Яку може мати пошану селянин в тих умовах до преси, що робить зі себе сварливий базар, яку може виплекати в собі пошану взагалі до українського друкованого слова? Яке відношення до громадського життя і громадських обовязків коли його приучують дивитись на усе крізь призму — грошевого зиску? Колиж ліцитація то ліцитація! Кожному вільно виносити річи на базар. Тільки й гляди, що большевики чи сельроби почнуть видавати свою коровячу ґазету і дадуть премію не 300 а 500 зл. Поляки випустять якогонебудь коровячого „Селянина“ який давати ме 750 зл. Деж є нарешті ота певність, що коли селян систематично приучується йти там де дають найбільше, збаламучений селянин не піде? Що його стримає? Ідея? Яка? Хиба ота, що тепер „Новий Час“ великий брат „Народньої Справи“ починає гризтись з „Новим Селом“ — які ви каже селяне? Не ви селяне, *ми* каже, справжні селяне! Тимчасом всі оті „селяне“ сидять у Львові в каварні „Центральці і роблять велику політику. І ми не сумніваємось, що ще діждемось до сельробської а то й урядової коровячої ґазети. Ліцитація щойно починається; побачимо ще цікаві річи.

Перший із тих, що промостив шляхи коровячій політиці і підніс корови до висоти методу суспільної орґанізації був п. посол Д. Паліїв. Правдою є, що премії оті це звичайна ординарна виборча ковбаса. Правдою є, що п. посол потребував ґазети, через яку хотів здобувати вплив на селянські маси і хотів за всяку ціну найти спосіб як оту ґазету селянам до рук втиснути. І правдою є теж, що коли виявилось, що п. посол не має ідей, якими мігби село захопити і для своїх виборчих цілей зорґанізувати, він пішов на штучки. Чого не можна було звязати ідеями, звязано коровячими хвостами. Так народилась „Народня Справа“. Коровячий посів паліївщини починає буйно сходити. Наука не йде в ліс.

Нас пробували „побивати“ голосами „з народа“, доказуючи неслушність становища У. Г. Ми дістали цілий ряд листів з усіх закутків краю зі заявами солідарности з У. Г. Наведемо з богатьох коротко тільки голос одного селянина з Поділя, яким ці замітки і закінчимо: „Я був відразу проти цеї корови. Я знав, що з того не вийде нічого доброго. Але на сім ще не конець, то ще не одна така корова появиться, тільки в інший спосіб і буде далі селян обдурювати...“

ГРОМАДСЬКІ РАДНІ!

Хто хоче довідатися, як вноситься відклики проти незатвердження бюджетів, хто хоче довідатись про громадські податки і про права громадських рад, хай купить собі книжку посла В. Целевича „Громадська Самоуправа“. Ціна одного примірника в дрібній розпродажі 3 зол., з почтовою оплатою 3·25 зол. за післяплатою 4·25 зол. При закупні понад 10 книжок, числимо по 2·70 зол. за примірник. Набути можна по всіх українських Книгарнях у Львові і в краю, або впрост у Видавничій Кооперативі „Національне Обєднання“ Львів, вул. Костюшки ч. 1. а. II. пов.

Новинки.

До відома Дирекції Почт у Львові. Отсим звертаємо увагу, що передплатники „Українського Голосу“ з Джурикова, почта Обертин є наражувані стало на втрати, бо уряд почтовий Обертин, якого завідуючим є римо-католицький священик о. Юзеф Лесняк, не виконує як слід своїх обовязків. Листар, при-начений для доручування почти, каже собі за кожне доручене число ґазети платити 10 ґрошів, а за листи по 10 і 20 ґр.

Звертаємося остим з домаганням до Дирекції Почт у Львові, щоби на почтовім уряді Обертин був заведений лад і порядок, щоби винні були потягнені до законної відповідальности, а населення Джурикова не поносило шкоди з вини почтового уряду.

Денно 30 зл.

і більше заробляють інтелігентні Панове і Пані писаркою в хаті на протязі дуже короткого часу, яку можуть полагоджувати також попри звичайне своє заняття. — Рефлектанти, що розуміють також німецьку мову зволять зголоситися до:

E. Hunderimark, Abt. N. Berlin-Weissensee, Lehder-Str. 65.

Український Голос в італійській пресі.—„Il Lavoro Fascista“, відомий орґан національної конфедерації фашистівських синдикатів робітників, професійників і мистців передруковує 24 січня ц. р. інтервю нашого парижського кореспондента з відомим б. большевицьким дипльоматом Г. Беседовським. Як нас повідомляє наш кореспондент в Римі, це інтервю передруковано в богатьох італійських часописах. Цілий ряд італійських ґазет передрукував також відомі нашим читачам листи українських збігців зі Соловецького пекла.

Політичний процес. Минулого тижня станули перед судом Ілько Демко і товариші з Кракова. Акт обвинувачення закидає їм, що вони напали минулого року на односельчанина Францішка Нагурського, побили і покололи ножами за те, що він зачав орґанізувати в селі польське військове товариство "Стжелець". У висліді процесу засуджено усіх на кари від 5-10 місяців.

Удачна голодівка українських політичних вязнів у Львові. Арештовані в зязку з минулорічними атентатами на „Targi Wschodnie“ політичні вязні ніяк не могли дочекатися укінчення слідства і розправи судової. Щоби приспішити слідство підняли згадані політичні вязні голодівку і перервали її що-йно тоді як їм обіцяно що слідство на днях буде скінчене.

11-літна дівчина бурмістром. Анґлія як відомо є краєм ріжних, навіть найбільше дивачних традицій. Існує там місто Орсет в якому уряд бурмістра від непамятних часів затримує виключно рід Вільсонів і то в той спосіб, що уряд цей припадає лише жінкам зі згаданого роду. В цьому році вибрано бурмістром 11-літну Марту Вільсон. Очевидно, що за неї виконує службу хтось з дорослих з тим однак, що Марта мусить підписувати усі документи.

Як виглядає точна статистика? Американський статистичний уряд запитаний який є рух і приріст людности відповів так: Населення Зединених Держав півн. Америки оцінене було вчера о год. 10.45 на 121.952.000 осіб. Що 13 секунд родиться новий америк. горожанин, а що 23 секунд умирає. Що 90 сек. прибуває новий еміґрант і що 5 мінут один виїздить.

І так зле і так не добре. В Румунії є жінок 30 відсотків більше ніж мущин. Проф. Др. Яра займаючись тою справою написав окрему книжку, в якій радить завести в Румунії многоженство, щоби в той спосіб кожда жінка могла виповнити своє материнське завдання житеве. Як появилася та книжка, усі жінки згуртовані по ріжних товариствах запротестували проти подібних проектів.

Сільські траґедії. В с. Мишині пов. Коломия стрілив хтось до Миколи Ферчука сина Дмитра, 18-літного парібка і вцілив його в удо. Куля застрягла в уді. Раненого відвезено до шпиталя в Коломиї. — В Синевідську Вижнім пов. Сколе на дорозі убив хтось вистрілом з револьвера Гната Барабаша. Барабаш поцілений в живіт помер на протязі 15 хвилин. — На дорозі з Жабйого до Красноволі убив Іван Порожняк топірцем Олексу Іванчука. Все це спричинили процеси, що їх вів Порожняк з Іванчуком. — В с. Сівці Калушський пов. Калуш, стрілив хтось через вікно до Марка Яцишина і ранив його в голову. В нападі запідозрено одного парубка, що нещасливо сватався до тої дівчини, з якою Яцишин має женитись.

Пожежі. В с. Шегинях пов. Перемиль згоріла стодола і стайня Дмитра Козака Шкода виносить 11 тисяч золотих.

Відкусив жінці ніс. Старий муж і молода жінка, Станіслав і Кароліна Цісаки з Варшави не могли ніяк дійти до ладу і розійшлись кожне у свою сторону. Але Станислав таки заскучав за Кароліною і став все частіще до неї навідуватись та намавляти, щоби вона помирилася. Потім став лякати, що коли вона не згодиться з ним далі жити то він її так опоганить, що ніхто в її бік дивитись не захоче. Коли Кароліна висміялась з нього, він з розпуки і злости відкусив їй ніс. Кароліна пішла до шпиталя, а Станіслав до криміналу.

Скільки в Польщі прокурили і пропили. На підставі статистичних даних стверджено, що в 1928 році викурили люде папіросок і циґар на суму 573.133.000 зл. Разом пропито і прокурено на суму 1.625.719.000 зл. або: 182 міліонів і 666 тисяч долярів.

До чого доводить піяцтво. На Закарпатській Україні трафився такий випадок: Кількох місцевих робітників напилися денатурки і лягли в лісі спати, розложивши огонь. Підчас сну один з них витягнув так нещасливо ноги, що вони вайшлися якраз в огні. Пяний не чув болю, а коли в решті прибудився, побачив, що ноги згоріли йому до колін.

Демонстрації ґімназійних учнів. В Будапешті уладили учні 7-ої кляси одної з місцевих ґімназій бурливу демонстрацію звернену проти усього професорського складу та дирекції. Цю рідку демонстрацію зліквідували батьки учнів розправляючись кожний на свій лад зі своїми синами.

Маґістрат заповів війну щурам. У місті Рівному на Волині щурі завели собі своє царство і розмножились в таких скількостях, що маґістрат мусів видати окрему відозву до населення в справі нищення щурів та замовити окремого спеціяліста, що має керувати цілою війною міста зі щурами.

Дитина зі шкірою тигра. До одного з віденських шпиталів привезли на лікування однорічну дитину, що походить від зовсім здорових родичів. Лице і взагалі ціла шкіра дитини є покрита плямами, що зовсім нагадують шкіру тигра. Це тим більше, що вона є сильно покрита волоссям.

Скільки людей повінчалося в 1929 р. в теперішній Польщі. На підставі заподань головного статистичного уряду заключено в 1929 р. 280 тисяч подруж.

Псам заборонено виходити на улицю по год. 8 вечером. В одній місцевости Зединених Держав півн. Америки дочекалися пси таких часів, як то буває у воєнних часах, з людьми коли дане місто найдеться на воєнному положенню. Отже заборонено там виходити псам по 8. год вечером на улицю, а коли пес провиниться, то карають не його, а пана гривною 25 долярів.

Як кого стати. „Ґазета Варшавска“ подає, що видатки президента Польщі виносили за останній рік 4 міліони 278 тисяч і 896 золотих. Видатки президента Чехословаччини 3.934.820 зол. Зате видатки президента найбогатшої країни у світі Зединених держав півн. Америки виносять 3.896.000 зол., Німеччини 2 міл. зол., Франції 1.379.000 зл. До того: президент Німеччини має два самоходи, президент Польщі... 22!

Упира з Дюсельдорфу зловили? Хто хоче хай вірить. Деякі німецькі ґазети подають вістку про те, що в місцевости Бохум, арештувала дюсельдорська поліція високого урядовця, який власне має бути дюсельдорфським упиром. Його мала зрадити одна жінка, яку цей урядовець часто запрошував до каварні. Поліція повідомлена раньше про їхні зустрічі у каварні слідкувала за ним і коли зауважила, що він всипав до шклянки своєї товаришки, коли вона на хвилину відійшла від столика, якийсь порошок, — арештувала його. Часописи питають чому дюсельдорфська поліція не видала досі оповіщення про арешт дюсельдорфського упира.

Зробив інтерес на смерти власної жінки. Очевидно зробив це жид. В Дубні жив купець Нахум Шпікайцель, якому тяжко захоріла жінка. Він відвіз її до шпиталя у Львові, де вона швидко померла. Не вспіла ще жінка добре застигти, як Нахум поїхав до родичів жінки і затаївши перед ними смерть дочки, забрав на лічення її 1000 долярів та дорогоцінні річи і з тим утік.

Смерть 120-літнього старця. Недавно помер в селі Ставичі на Виленщині 120-літний Юрій Апанасьонок. Причиною смерти була простуда якої набавився він виходячи босо серед морозу по воду до студні.

40 людей поплило на кризі на повне море. Підчас ловлі риб на прорубах Гейдекруґ, відорвалася величезна крига і відплила враз зі 40 рибаками, що на ній в той час находились, — на повне море.

Підпалячі власного майна. Богато є таких людей, що підпалюють своє власне майно для того, щоб могти дістати асекурацію. На Волині в останніх часах трафилося кілька таких випадків. Наприклад: В селі Кричильск згоріло 6 сгоділ, що їх підпалили самі власники. — В с. Стара Камінка згоріло господарство М. Колодинського, яке він недавно обезпечив від огню і сам його тепер підпалив. — В селі Ситні, дубенського повіту згорів водяний млин, що його державив жид Айсмонд. Є сильні підозріння, що справником пожежі є власне сам державець. Очевидна річ, що масовість таких пожеж пояснюється незвичайно тяжким положенням економічним. Власники воліють видко дістати асекурацію, ніж стягатись з останнього на податок.

Переписка Редакції: *П. К. Костянтин!* Просимо зараз подати Вашу повну адресу, бо не можемо вислати Вам листа.

Щоб уникнути дезорієнтації і прикрого непорозуміння, проситься ласкаво звертати постійно пильну увагу на фірму **Аптики і Дроґерії під „ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля міської вежі з годинником).

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, а місци де збіже ваґонується).

Пшениця двірська: 32·50—33·50; Пшениця селянська: 29.50—30 50 Жито: 18.25—18.75; Фасоля біла 50—60; Фасоля краса 45—50; Горох пів Vict: 30·50—35·50; Горох полевий: 23.50—24·50; Вика чорна: 24.75—26.75; вика шара: 24.75—26.75; Сіно солодке прасоване: 8.50—9.50; Солома прасована: 5—6 Гречка: 23·00—24.00; Лен: 65—67; Отруби житні: 9·25 — 9·75; Отруби пшеничні; 12·00—12·50; Каша гречана: 45.50—47.50; ячмінна: 33—35; Пенцак: 31—32; Просо: 26.75—27.75; Конюшина червона: 105—110; Мак синий: 130—140 Мак сивий 100—120.

ЗВІТ.

Секція Українських Медиків в Берні ЧСР. заснована була в травні 1922 р. з цілею фахового обєднання та спільної піддержки та допомоги в студіях всіх українських медиків в Берні, з членів було: 1) 21 з Галичини, 2) 3 з Вел. України, 3) 2 з Буковини, 4) 2 з Підкарпат. України. — Разом 28 медиків. З того числа досягнуло гідности доктора медицини 14 членів, перейшли на иньші факультети чи перервали студії 12 членів, а 2 члени перед укінченням студій.

Книгарню Секції в числі 70 примірників переслано до власности бібльотеки ім. Шевченка у Львові.

Стан каси Секції з днем ліквідації представляв - - - - Кг. 2169·21|100 (два тисячі стошістьдесять девять Кг. 21|100

Розприділено:

1)	Рідна Школа у Львові	Кг. 736·—
2)	Тво Інвалідів УГА у Львові	„ 370·—
3)	Укр. Нар. Лічниця у Львові	„ 370·—
4)	Пресовий фонд „Діло“	„ 50·—
5)	„ Час“ „ „Новий Час“	„ 50·—
6)	„ „ „Україн. Голос“ Перемишль	„ 50·—
7)	Недобутних	„ 59·—
8)	Дар одному з товаришів	„ 55.—
9)	Довг за канд. мед. Теофілем Коморівським в Кракові	„ 253·—
10)	Загальні видатки з ліквід.	„ 177·21|100
	Разом	Кг. 2169·21|100

Рівночасно визивається п. канд. мед. Теофіль Коморовський в Кракові, щоби свій довг в сумі Кг. 253·— вирівнав „Рідній Школі у Львові“ під заміткою дару Секції Укр. Медиків в Берні з подібним оголошенням в краєвій пресі.

Лікв. Заг. Збори Секції Укр. Медиків в Берні висловили щиру подяку всьому проводу по цілий час існування Товариства, за всі праці, а всім Товаришам много щастя в дальшому житті.

Берно, дня 20. 1. 1930.

За ліквід. Ком.

Др. Прокопів Микола, Др. Слюсар.

Купуйте отсі книжки:

Дуб: Співаник. 60 пісень з нотами. 60 образків.	Ціна	3 зол.
Л. Бачинський: Правила доброго поведення, 120 ст. 60 обр.	„	3 „
Л. Бачинський: Спостереження (людей, звірят і др.) 48 ст., 40 обр.	„	1 „
Л. Б. і С. Дмоховський: Рік в садку і городі, господ. підручник.	„	1 „

Замовляти через Адм. „Укр. Голос“. Хто гроші висилає наперед, пересилка даром.

Хто купить на 6 зол. дістане даром одну книжку, хто купить всі отсі книжки, дістане 2 книжки даром, вартости 2 зол. — — — — — —

Надіслане.

Подяка. За зроблення нового узублення в дентистичному закладі п. Кароля Трінчера в Перемишлі ул. Водна ч. 8., висказую своє повне вдоволення, за що зобовязаний єсьм подякувати, з поважанням о. Антоній Макар, Олешичі, 6. II. 1930.

Подяка. Отсим складаємо щиру подяку Вп. Членам мужеського хору Т-ва „Перемиський Боян“ та його диріґентові В. П. п. проф. Клішові О. за звеличання своїм співом вінчання нашої доньки Ольги з п. Славомиром Йойком, як рівнож четі жіночого Лугу за почот. Тетяна і Петро Мягкі. Перемишль, дня 8. II. 1930.

„ВІДРОДЖЕННЯ“

(давніше „МИ МОЛОДІ“)

ілюстрований орґан Укр. Протиальк. і протинікотин. руху, виходить раз у місяць. Львів, Ґродзіцьких 4. III.

„ВІДРОДЖЕННЯ“ всебічно висвітлює лихо алькоголізму, нікотини та їх шкідливий вплив на здоровля одиниці і цілого народу, на виродження потомства, на руїну родини, на економічну руїну одиниці і народу, на упадок суспільної моралі.

„ВІДРОДЖЕННЯ“ повинен передплачувати кожній кому дорога будучність нашого народу. Ніякому народові горілка і коршми не заподіяли стільки лиха в минулому і не приносять дальше й в сучасности як українському.

„ВІДРОДЖЕННЯ“ коштує в передплаті для членів Тов. тільки зл. 3·—, а для нечленів зл. 3·60 річно. Для заграниці 1 дол. амер.

Оказове число висилаємо всім прихильникам протиалькогольного руху. Хто його не поверне, того буде редакція вважати нашим передплатником.

Кандидат адвокатський з 2-літною практикою прийме сейчас місце в адвоката. Зголошення до канцелярії адвоката дра І. Новодворського в Коломиї.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ

ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі).

КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.

Просвітлювання Рентґеном.

ПРИЙМЕ НА ПРАКТИКУ силепову хлопця, з укінч. V кл. ґімн. харч і помешкане запевнене. Зголоситися, до 15. II. Книгарня „Повітовий БАЗАР“, Теребовля.

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ НЕДУГ ЖІНОЧИХ ТА АКУШЕР

б. лікар клініки в Берліні та Дрезні

Др. А. РАЙФ

Перемишль, Водна 2. (ріг Ринку) Телеф. 450 (394)

ЖАДАЙТЕ

у всіх кооператиках

МИЛА

Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Купуючи паперці до курення

„КАЛИНА“

з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі.

Причиняється до розросту рідного промислу і дає заробіток українському робітництву

Уживайте ЕЛЄҐАНТ

бо се найліпша паста до обуви і своя

ЛЬВІВ, Кордецького 51.

ОДЯГИ В ПЕРЕМИШЛІ найліпше КУПИТИ або замовити на міру у фірми **Петро Мягкий, вул. францішканська 24.**

Великий вибір матерій; власна майстерня! Стосуючися до теперішних обставин і вимог по засаді „ВЕЛИКИЙ ОБОРОТ — МАЛИЙ ЗИСК“ тим самим хочу звернути увагу, зглядно зєднати собі клієнтелю широкого загалу П. Т. Українського Громадянство — з окрема Всечеснійших духовних отців, тому обнизив я дотеперішні ціни! Тим хочу приєднати собі дальшу клієнтелю, яка переплачує за одяги чужим нам людям! Прійдіть переконатися! Реґлани, бунди і порохівники до подорожі, плащі і шапки студентські стало на складі у великому виборі! СВІЙ ДО СВОГО!

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ** в 70 ріжних смаках **„STELLA“** в 70 ріжних смаках

ДО НАБУТТЯ В АПТЕЧНИХ СКЛАДАХ. ГОЛОВНИЙ СКЛАД:

В. Ґ. МУШИНСЬКИЙ В ПЕРЕМИШЛІ, Галичина.

Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст.

Найстарша в краю Ліярня Дзвонів

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші вул. Сівецка і в Перемишлі вул. Красінського 63.

Відзначена золотими медалями на краєвих і заграничних виставах як:

„GRAND PRIX“ РАРИЖ 1927. міжнарод. вистава.

„GRAND PRIX“ ЛЬЄЖ 1928. Бельгія, міжнарод. вистава.

ВЕЛИКА ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ПОЗНАНЬ 1929.

ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ВІЛЬНО 1928. Рільничо-Промислова Вистава.

ВЕЛИКА ЗОЛОТА МЕДАЛЬ — ЛЬВІВ, церковна вистава.

Золота Медаль СТРИЙ 1909. Господар. Вистава.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський.

З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі